

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 4787000
F: 01 4787425
E: gpi.mnvp@gov.si
www.mnvp.gov.si

Številka: 355-76/2018-2550-5

Datum: 21.12.2023

OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA POPLAVE

Verzija 2.0

JOŽE NOVAK
MINISTER

Kazalo vsebine

1 Uvod	3
2 Sprejemljivo tveganje za poplave	5
2.1 Poplave, scenariji tveganja in njegove posledice.....	5
2.2 Razvid.....	11
2.3 Sprejemljivo tveganje za poplave	13
3 Ocena upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave 14	
3.1 Ocena tveganja za poplave	15
Ocena upravnih zmožnosti	15
Ocena tehničnih zmožnosti	21
Ocena finančnih zmožnosti	24
3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	25
Ocena upravnih zmožnosti	25
Ocena tehničnih zmožnosti	34
Ocena finančnih zmožnosti	35
3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	38
Ocena upravnih zmožnosti	38
Ocena tehničnih zmožnosti	48
Ocena finančnih zmožnosti	52
4 Povzetek ocene	54
4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave na različnih vsebinskih ravneh	54
4.2 Povzetek ocene	57
5 Ugotovitve s pojasnili	71
6 Razlaga pojmov, kratic in krajšav	75
7 Viri	77
8 Priloge	78
9 Evidenčni list sprememb, dopolnitev in posodobitev	79

1 Uvod

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave je izdelana na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 14/17).

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je v slovensko zakonodajo leta 2014 najprej prenesla vsebino točke a 6. člena Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju Civilne zaščite ((UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 924), spremenjenega z Uredbo (EU) 2018/1475 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 (UL L št. 250 z dne 4. 10. 2018, str. 1), s Sklepom (EU) 2019/420 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2019 (UL L št. 77 I z dne 20. 3. 2019, str. 1) in z Uredbo (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 185 z dne 26. 5. 2021, str. 1). Točka a 6(1). člena se navezuje na razvoj ocen tveganj za nesreče na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, kar v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) poteka od leta 2014 naprej.

Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b 6(1). člena določa tudi razvoj ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, v točki c istega člena pa še razvoj in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj nesreč na nacionalni ali ustrezni ponacionalni ravni, tudi s čezmejnimi sodelovanjem in ob upoštevanju ciljev Unije za odpornost na nesrečen, po določitvi tveganj povezanih z nesrečami.

V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče opredeljena kot sposobnost države članice ali njenih regij za zmanjšanje tveganj za nesreče, prilagoditev na tveganja ali ublažitev tveganj (vplivov tveganj in/ali verjetnosti nesreč), ugotovljenih v ocenah tveganj za nesreče, na ravni, ki so sprejemljive za posamezno državo članico, torej na opredeljena sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče. Vsebina točke b in zlasti točke c 6(1). člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je bila v slovensko zakonodajo prenešana z novelo Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite na ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in to na podlagi izpopolnjenega načrtovanja ukrepov za obvladovanje tveganj za nesreče za namene preventive in pripravljenosti (v nadaljnjem besedilu: načrtovanje) in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost. Iz napisanega izhaja, da so ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, podobno kot v marsikateri državi članici Evropske unije, relativna novost v slovenskem prostoru.

Na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je Evropska komisija leta 2015 določila Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja (2015/C 261/03; v nadaljnjem besedilu: smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče), katerih namen je državam članicam zagotoviti nezavezujočo celovito in prožno metodologijo, ki naj bi služila kot pomoč pri ocenjevanju zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Novela Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite iz leta 2017 povzema vse ključne vsebine smernice, ki se nanašajo predvsem na vsebino vprašanj, s katerimi se ocenjuje zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče na treh področjih in s treh vidikov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave spada med ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče za celotno območje države oziroma za posamezna območja države, kot je določeno v 2.a členu Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Nosilec izdelave ocene je ministrstvo, pristojno za naravne vire (Ministrstvo za naravne vire in prostor, v nadaljnjem besedilu: MNVP). Pri izdelavi je sodelovala tudi Uprava RS za zaščito in reševanje (v nadaljnjem besedilu: URSZR) Ministrstva za obrambo (v nadaljnjem besedilu: MORs), in Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljnjem besedilu: ARSO) pri Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo (v nadaljnjem besedilu: MOPE). Prva verzija ocene je bila pripravljena leta 2018.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave vsebuje vse bistvene elemente vsebine, kot jo za ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče določa Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uvodni del je namenjen predstavitvi in namenu ocene, nato v drugem poglavju sledi najprej del o pojavu poplav ter scenariji tveganja iz Ocene tveganja za poplave. V tem poglavju je predstavljen tudi razvid (v tem primeru gre za dva področna razvida), kjer so MNVP, MOPE in URSZR opredelili najpomembnejše ukrepe za preventivo in pripravljenost, s katerimi bi se lahko obvladovalo ali zmanjševalo tveganje za poplave.

Najpomembnejši del ocene sledi v tretjem poglavju, to je izpolnjen vprašalnik, s katerim so bile ocenjene upravne, tehnične in finančne zmožnosti na področju ocenjevanja tveganja za poplave ter načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na poplave. Vprašanja so bila, tako kot določa uredba, v celoti in neposredno prevzeta iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Sledijo povzetek in ugotovitve te ocene. Ocena se zaključuje z razlago pojmov, kratic in krajšav ter navedbo virov.

Glede na prvo verzijo ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave iz leta 2018 so najbolj bistvene spremembe vezane na revizijo same ocene preko podanih odgovorov na vprašanja, ki se nanašajo na oceno različnih zmožnosti (upravnih, tehničnih, finančnih) obvladovanja tveganja za poplave.

Avgusta 2023 so Slovenijo prizadele silovite, morda doslej najhujše poplave. Ta ocena zmožnosti obvladovanja tveganja jih zaradi nedavnosti dogodka upošteva samo delno.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave je javna.

2 Sprejemljivo tveganje za poplave

2.1 Poplave, scenariji tveganja in njegove posledice

Ocena tveganja za poplave predstavlja vsebinsko podlago za Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave.

Razlage poplav kot pojava, scenarijev tveganja, analiz scenarijev tveganja ter ovrednotenje tveganja za nesreče prek meril tveganja za nesreče podrobno vsebuje Ocena tveganja za poplave. Prva verzija ocene tveganja je iz leta 2015, druga je bila pripravljena leta 2016, tretja pa leta 2023.

Za potrebe Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave so v Oceni tveganja za poplave najpomembnejši scenariji tveganja in pripadajoče analize tveganja, iz katerih so razvidni vplivi na ljudi, gospodarski in okoljski vplivi, vplivi na kulturno dediščino, politični in družbeni vplivi, ter verjetnost njihovega pojavljanja.

Prihodnje poplave na izbranem območju obravnavamo kot naravni pojav z določenim nevarnostnim potencialom, ki se udejani takrat, kadar v strugi vodotoka nastopi pretok s statistično določeno povratno dobo (verjetnost dogodka) in se posledično v okolici vodotoka odrazi kot nevarni naravni dogodek, ki lahko v sorazmerju z jakostjo dogodka ogrozi prebivalce in ostale žive in nežive gradnike prostora.

Poplavna direktiva določa, da se predhodna ocena poplavne ogroženosti izdelata na podlagi obstoječih podatkov o preteklih poplavah in raziskav o dolgoročnem razvoju, zlasti glede vpliva podnebnih sprememb na poplave, in mora vsebovati vsaj karte vodnih območij v ustreznem merilu, opise preteklih poplav z znatnimi škodnimi posledicami, ki se lahko z veliko verjetnostjo v prihodnosti ponovijo, opise večjih preteklih poplav, ki se lahko s podobnimi posledicami ponovijo, glede na posebne potrebe držav članic pa tudi oceno morebitnih škodljivih posledic prihodnjih poplav za zdravje ljudi, okolje, kulturno dediščino in gospodarske dejavnosti.

Na podlagi predhodne ocene so bila opredeljena tista območja, za katera je bilo ugotovljeno, da obstaja možnost pomembne poplavne ogroženosti ali verjetnost, da bi se ta lahko pojavila. Gre za območja pomembnega vpliva poplav – OPVP.

Temu pogojeno je do leta 2013 sledil razvoj kart poplavne nevarnosti. Karte podajajo informacijo o poplavni nevarnosti z visoko, srednjo in nizko verjetnostjo pojava, vključno s tistimi območji, kjer bi se pojav poplav štel za izjemen dogodek.

Vse karte so javno objavljene na portalu in dostopne preko spletnega pregledovalnika.

Pri pripravi ocene tveganja za poplave v Sloveniji je upoštevan scenarij, da poplave različnih povratnih dob v razponu od 2–500 let, pretežno pa v razponu od 5–100 let, nastopijo hkrati na večini vodotokov.

Na podlagi navedenega, ocenjujemo, da je v skladu z merili za ovrednotenje tveganja za nesreče, verjetnost pojava poplav odvisna od izbranega scenarija tveganja nesreče.

Merila za ovrednotenje tveganja in verjetnosti za nesrečo

Na podlagi meril za ovrednotenje vplivov je bila opravljena analiza za tri poplavne scenarije tveganja S1, S2 in S3 iz Ocene tveganja za poplave:

- Scenarij tveganja (S1): Velike poplave
- Scenarij tveganja (S2): Katastrofalne poplave
- Scenarij tveganja (S3): Scenarij poplave 2023, verjetnost nastanka največjega poplavnega dogodka na območju države doslej

Scenarij tveganja (S1) je primerljiv z realnimi poplavnimi dogodki iz let 2007, 2009, 2010 in 2014, medtem ko je scenarij tveganja (S2) primerljiv s poplavnimi dogodki iz let 1990 in 2012. Kot omenjeno, scenarij S3 predstavlja poplave avgusta leta 2023. Te poplave bodo v večjem obsegu upoštevane v naslednji verziji ocene.

Primerjava in analiza rezultatov vplivov na ljudi

Vplivi na ljudi se ovrednoti predvsem preko števila smrtnih žrtev, števila ranjenih ali bolnih, števila trajno evakuiranih, števila ljudi, ki živijo in delajo na območjih, ki jih je prizadela nesreča, in drugo. Za nesreče z morebitnimi dolgotrajnimi vplivi (kot so na primer nesreče z nevarnimi snovmi, jedrske ali radiološke nesreče), se ti vplivi uporabijo oziroma določijo z oceno smrtnih žrtev in ranjenih ali bolnih ljudi v obdobju 10 let po nesreči.

Preglednica 1: Ovrednotenje vplivov nesreč na ljudi

Merila za ovrednotenje vplivov tveganja na ljudi	1	2	3	4	5
1.1 število mrtvih ljudi	do 5	5–10	10–50	50–200	nad 200
		S1	S2, S3		
1.2 število mrtvih ljudi (10 let)*	do 5	5–10	10–50	50–100	nad 100
1.3 število ranjenih ali bolnih ljudi**	do 10	10–50	50–200	200– 1000	nad 1000
			S1	S2, S3	
1.4 število ranjenih ali bolnih ljudi (10 let)*	do 10	10–50	50–200	200– 500	nad 500
1.5 število trajno preseljenih ljudi	do 20	20 do 50	50–200	200– 500	nad 500

**Za nesreče z morebitnimi dolgotrajnimi učinki (npr. do 10 let), kot so na primer neseče z nevarnimi snovmi, jedrske ali radiološke nesreče, se dolgoročne vrednosti za mrtve in ranjene/bolne ljudi (10 let) po potrebi določijo posebej oziroma dodatno, kot navedeno zgoraj ** med 1.3. sodijo tudi obsevani, kontaminirani ali zastrupljeni ljudje, ki se v analizah tveganj lahko ob posameznih tveganjih obravnavajo posebej. Njihovo število se prišteje k siceršnjemu številu ranjenih oziroma bolnih ljudi.*

Pri številu mrtvih in poškodovanih ljudi je treba upoštevati tudi morebitne mrtve in poškodovane pripadnike sil za zaščito, reševanje in pomoč na intervencijah zaščite, reševanja in pomoči, policistov, vojakov in intervencijskih ekip raznih služb (npr. ekipe elektropodjetij, komunale ...), ki so umrli ali bili poškodovani pri izvajanju nujnih ukrepov iz svojih pristojnosti in pri začetnih sanacijskih aktivnostih, vendar najdlje v trajanju eno leto po nesreči.

Za določitev vplivov za scenarij tveganja S1 (velike poplave) so bili uporabljeni podatki primerljivih poplav iz leta 2007 in 2010. V letu 2007 je v poplavah umrlo 6 oseb, v poplavah iz 2010 pa 5 oseb. Za katastrofalne poplave (S2) se predvideva večje število mrtvih oseb (med 10 in 20, primerljivost poplave 1990 in poplave leta 1933). V primeru tehnične poplave (porušitev nasipa ali visokovodnega zadrževalnika) in spleta različnih okoliščin lahko smrtne žrtve presegajo tudi 200 ljudi.

V zadnjih letih so v porastu primeri smrtnih žrtev, ko ponesrečenci želijo rešiti svoje premičnine (avtomobili, ipd) in zavarovati svoje nepremičnine (stanovanjski objekti, itd). Stopnja ranljivosti za te primere je zelo odvisna od pogostosti nastopa poplav (zavedanje poplavne nevarnosti) in o ozaveščanju ogroženih prebivalcev o sami nevarnosti poplav in kako postopati med poplavnim dogodkom.

V Sloveniji imamo do sedaj malo primerov poplavnih dogodkov z velikim številom smrtnih žrtev, vendar se je potrebno zavedati, da imamo kar veliko število ogroženih prebivalcev zaradi poplav.

V Sloveniji je identificiranih 86 območij pomembnega vpliva poplav skupne površine 85,8 km². Na teh območjih živi 309.393 prebivalcev (stalnih in začasnih), ter se nahaja 90.834 stavb. Območja pomembnega vpliva poplav so bila prvič določena v sklopu izvajanja prvega cikla Poplavne direktive v letu 2012, ko je bilo prepoznanih in identificiranih 61 območij pomembnega vpliva poplav. V fazi izvajanja drugega cikla Poplavne direktive v letu 2019 so bila do tedaj identificirana območja ponovno preverjena, nekatera so bila izbrisana, nekatera dodana na novo in tako je trenutno v RS identificiranih 86 teh območij.

Glede na navedeno število ogroženih prebivalcev na območju nevarnostnega potenciala zaradi poplav, je ocena vplivov na ljudi za scenarij tveganja S1 in S2 realna in sprejemljiva, vendar ob predpostavki, da se poplave razvijajo v daljšem časovnem obdobju nekaj dni in da ni intenzivnih lokalnih neurji ali drugih nepredvidenih okoliščin.

Ocena gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino

Preglednica 2: Ovrednotenje gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov na kulturno dediščino

1	2	3	4	5
Do 0,3 % BDP iz leta 2014	0,3 % do 0,6 % BDP iz leta 2014	0,6 % do 1,2 % BDP iz leta 2014	1,2 % do 2,4 % BDP iz leta 2014	nad 2,4 % BDP iz leta 2014
do 100 milijonov evrov	100–220 milijonov evrov	220–440 milijonov evrov	440–880 milijonov evrov	več kot 880 milijonov evrov
		S1	S2	S3

Za ovrednotenje gospodarskih in okoljskih vplivov, so bili uporabljeni podatki zgodovinskih poplavnih dogodkov. Scenarija tveganj v tretji verziji ocene tveganja za poplave iz leta 2023 ostajata, glede na prvi dve verziji ocene tveganja za poplave, nespremenjena, zaradi česar se uporabljajo merila tveganja in naravne nesreče do leta 2014 in ne novejše. Poplave leta 2023, ki so divjale v času priprave te ocene, bodo verjetno povzročile bistveno višjo škodo od doslej najhujših poplav leta 1990, prve ocene predvidevajo več milijard evrov škode, kar je več kot 2,4 % BDP za leto 2022 .

Leta 2007 je bila poplavljena 1/3 RS kjer je bilo poškodovanih 4329 stanovanjskih objektov, 979 gospodarskih objektov, 61 javnih zavodov, 192 podjetij, 347 km državnih in 1591 občinskih cest, 147 mostov, 17 km vodovodnega omrežja, 7 km elektro omrežja, 48 vodnih zajetij, sproženo 432 zemeljskih plazov in 29 s plazovi ogroženih stavb.

Poplave v letu 2012 so bile obširnejše, saj so obsegale tri četrtine statističnih regij v Sloveniji in z večjo škodo kot poplave iz leta 2007. Prizadetih/poplavljenih/poškodovanih je bilo 3608 stanovanjskih objektov, 658 upravnih in gospodarskih objektov in 10 šol, evidentiranih je bilo 397 zemeljskih plazov.

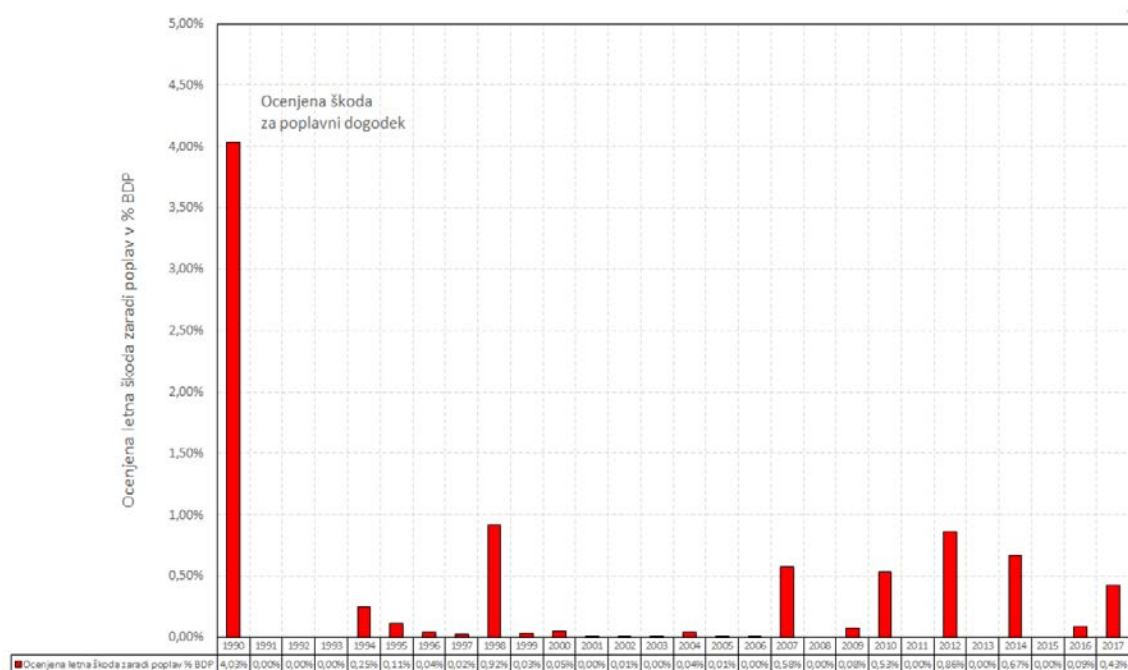
Kljub temu, da se so bile poplave leta 2012 obširnejše od poplav leta 2007, je bilo leta 2007 poplavljenih približno 700 več stanovanjskih objektov, hkrati pa je bilo zaznati večje število poplavljenih gospodarskih in poslovnih objektov.

Poplave leta 1990, ki se smatrajo za ene izmed najboljsežnejših, so povzročile, preračunano na leto 2014, okoli 551 milijonov evrov škode (kar je takrat znašalo 4 % BDP, preračunano na leto 2014 pa 1,5 % BDP). Za primerjavo, pa je bila leta 2017 škoda zaradi poplav ocenjena na okoli 143 milijonov evrov, kar je znašalo 0,33% BDP.

Avgustovske poplave leta 2023 bi lahko povzročile več milijard evrov škode. Po začasnjih podatkih so vode poškodovale ali odnesle vsaj 70 mostov, uničenih je okoli 40 stanovanjskih stavb in neuporabnih skoraj 500.

Preglednica 3: Ocenjena škoda zaradi poplav pri posameznih poplavnih dogodkih (Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike Slovenije, junij 2019)

Leto	Datum	Opis nesreče	Geografska dimenzija poplave	Skupaj škoda (po sklepu Vlade RS in za celotno naravno nesrečo) (brez DDV)	Ocena škoda samo zaradi poplav
2012	04.-05.11.	Poplave	Gorenjska, Koroška, Ljubljanska, Notranjska, Obalna, Podravska, Pomurska, Posavska, Severnoprimska, Vzhodnoštajerska, Zahodnoštajerska, Zasavska.	310.908.750,01 €	310.908.750,01 €
2014	30.01.-27.02.	Poplave, visoki sneg, žled	Gorenjska, Koroška, Notranjska, Ljubljanska, Podravska, Posavska, Severno Primorska, Vzhodna Štajerska, Zahodna Štajerska in Zasavska.	429.415.980,17 €	26.788.015,63 €
2014	12.-16.09.	Poplave	Dolenjska, Gorenjska, Koroška, Ljubljanska, Podravska, Pomurska, Posavska, Vzhodno Štajerska, Zahodno Štajerska, Zasavska.	153.895.925,71 €	153.895.925,71 €
2014	21.-24.10.	Poplave	Gorenjska, Ljubljanska, Severno Primorska, Vzhodno Štajerska, Zahodno Štajerska, Zasavska.	50.342.873,56 €	50.342.873,56 €
2014	06.-14.11.	Poplave	Gorenjska, Koroška, Ljubljanska, Notranjska, Vzhodno Štajerska, Zahodno Štajerska, Zasavska.	20.162.930,25 €	20.162.930,25 €
2016	25.-27.06.	Poplave, neurje z viharim vetrom	Koroška, Notranjska, Podravska, Posavska, Prekmurska, Zahodno Štajerska.	13.299.839,19 €	12.949.398,09 €
2016	29.08.	Poplave, neurje	Koroška, Ljubljanska, Vzhodno Štajerska, Zahodno Štajerska, Zasavska.	24.892.885,46 €	24.030.652,39 €
2017	27.-28.04.	Poplave	Gorenjska, Koroška, Ljubljanska, Notranjska, Posavska, Severnoprimska, Vzhodnoštajerska, Zahodnoštajerska, Zasavska.	56.255.565,80 €	56.255.565,80 €
2017	11.-13.12.	Poplave, veter		130.400.250,48 €	128.949.763,61 €

Slika 1: Ocenjena letna škoda zaradi poplav v % BDP v obdobju 1990-2017 (Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike Slovenije, junij 2019)

Preglednica 4: Ocenjena letna škoda zaradi poplav v % BDP v obdobju 1990-2017 (Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike Slovenije, junij 2019)

Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bruto domači proizvod (mio EUR)	13.674	10.271	9.688	10.849	12.162	15.704	16.345	17.456	18.761	20.240	21.288	22.505	24.108	25.344	26.764	28.244	30.453	34.562	37.280	35.311	35.416	36.896	36.076	36.239	37.615	38.637	40.418	43.278
Ocenjena letna škoda zaradi poplav (mio EUR)	551,7				30,3	18	6,16	3,46	173	6,1	10,2	0,43	2,26	0,37	11,4	2,22	0,21	200		27,4	188		311		251		37	165
Ocenjena letna škoda zaradi poplav % BDP	4,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,25%	0,11%	0,04%	0,02%	0,92%	0,03%	0,05%	0,00%	0,01%	0,00%	0,04%	0,01%	0,00%	0,58%	0,00%	0,08%	0,53%	0,00%	0,86%	0,00%	0,67%	0,00%	0,09%	0,43%
Leto	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

Z vsakimi dodatnimi poplavami pa se povečuje škoda tudi zaradi necelovite sanacije posledic po prejšnjih poplavah.

2.2 Razvid

V aktualnem Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki c prvega odstavka 6. člena Evropska komisija določa izpopolnitev pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, ki naj bi se manifestirala prek ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na določeno nesrečo, s katerimi se lahko zmanjšuje njene vplive (sem spada tudi zmožnost hitrejšje odprave posledic).

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite tega določila ni neposredno prenesena v nacionalno zakonodajo. V ta namen so v uredbi z 18.a členom predpisani razvidi, ki vsebujejo enovit in strnjen pregled ukrepov za preventivo in pripravljenost, z načrtovanjem in izvajanjem katerih se lahko v trajnem oziroma dolgoročnem procesu zmanjšuje vplive (posledice) in/ali verjetnost nesreč do sprejemljivih tveganj za nesreče.

Z razvidi se torej ne posega v vsebino načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v pristojnosti ministrstev, temveč za vse nesreče pomenijo enovit prikaz ukrepov za preventivo in pripravljenost iz pristojnosti posameznih ministrstev za vse nesreče, s čemer je olajšana tudi sama izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Razvidi praviloma vsebujejo:

1. naziv nesreče, nosilca, ocenjevalno obdobje,
2. predstavitev, ki vsebuje ukrepe za preventivo in pripravljenost (naziv ukrepov, opis ukrepov, cilje ter prioritete ukrepov),

3. načrtovanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, časovnico ukrepov (roki, faze), sodelovanje javnosti (opis), stroške načrtovanja ukrepov, finančne in materialne vire za načrtovanje ukrepov in prioritete ukrepov,
4. izvajanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, opis izvajanja ukrepov, časovnico izvajanja ukrepov (roki, faze), rezultate izvajanja ukrepov, stroške izvajanja ukrepov, finančne in materialne vire za izvajanje ukrepov in prioritete ukrepov,
5. druge vsebine, ki vsebujejo predvsem nova spoznanja in vrednotenje sprememb.

Parcialna razvida za potrebe te ocene so izdelali URSZR (za področje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami; v nadaljnjem besedilu: VPNDN) in MNVP (za področje poplav). Pripravljena sta bila torej dva področna razvida, identificiranih pa skupno 30 ukrepov za preventivo in pripravljenost. Deset ukrepov oziroma ukrepov na področjih delovanja sistema VPNDN je identificirala URSZR in dvajset MNVP v sodelovanju z MOPE. Nekateri ukrepi s področja MNVP in VPNDN se glede na pristojnosti med seboj delno prekrivajo, zato je dejansko skupno število ukrepov v resnici nekaj nižje.

Kar se tiče sistema VPNDN, gre pretežno za ukrepe za pripravljenost, s katerimi bi lahko izboljšali delovanje sistema VPNDN ob poplavah. URSZR je identificirala deset ukrepov. Gre za en preventivni ukrep, ki se nanaša na ozaveščanje prebivalcev, preostale pa predstavljajo raziskovalni in razvojni projekti, ocene ogroženosti, načrtovanje in izvajanje zaščite in reševanja, organiziranje in opremljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč, organiziranje, delovanje in razvoj sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, organiziranje, vzdrževanje in razvoj informacijskih in telekomunikacijskih sistemov, ocenjevanje škode, usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč, in načrtovanje in izvajanje vaj.

Z ustreznim delom na teh ukrepih oziroma področjih se lahko še izboljša kakovost zaščite in reševanja ob pojavu poplav, kar je zagotovo dobrodošlo, vendar pa se ne more bistveno vplivati na obseg posledic oziroma zmanjševanje vplivov poplav.

Kar se tiče MNVP in delno MOPE, gre pretežno za protipoplavne ukrepe, ki so v osnovi razdelani na gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe, s katerimi bi lahko izboljšali poplavno varnost in izhajajo iz Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti (v nadaljnjem besedilu: NZPO).

Pri ukrepih MNVP in delno MOPE gre za določevanje in upoštevanje poplavnih območij, identifikacijo, vzpostavitev in ohranitev razlivnih površin visokih voda, prilagoditev rabe zemljišč v porečjih, izvajanje hidrološkega in meteorološkega monitoringa, vzpostavitev in vodenje evidenc s področja poplavne ogroženosti, izobraževanje in ozaveščanje o poplavni ogroženosti, redno preverjanje učinkovitosti obstoječih (gradbenih) protipoplavnih ureditev, izvajanje rečnega nadzora, protipoplavno upravljanje vodnih objektov, zagotavljanje finančnih virov za izvajanje gospodarske javne službe urejanja voda, napovedovanje poplav, ocenjevanje škode in izvajanje sanacij po poplavah, dokumentiranje in analiza poplavnih dogodkov, sistemski, normativni, finančni in drugi ukrepi, načrtovanje in gradnjo gradbenih protipoplavnih ukrepov, izvajanje individualnih (samozaščitnih) protipoplavnih ukrepov in še redno vzdrževanje vodotokov, vodnih objektov ter vodnih in priobalnih zemljišč, pripravo

načrtov zaščite in reševanja ob poplavah, opozarjanje v primeru poplav in interventno ukrepanje ob poplavah.

Razvida URSZR (s katerimi so identificirani ukrepi v sistemu VPNDN) in MNVP, sta v prilogi te ocene.

2.3 Sprejemljivo tveganje za poplave

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje 18.c člen Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki za državo predstavlja še sprejemljive izgube prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče za državo vsebujejo še sprejemljive/o: vplive na ljudi (število mrtvih, število ranjenih ali bolnih, število trajno preseljenih ljudi,

- višino škode, kot je določena z gospodarskimi in okoljskimi vplivi in vplivi na kulturno dediščino v ocenah tveganja za posamezne nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru teh vrst vplivov),
- stopnjo političnih in družbenih vplivov nesreče (ali s posameznih vsebin v okviru vrste teh vplivov, če je tako bolj smiselno),
- verjetnost nesreče, če je mogoče.

Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev, zlasti pa MNVP. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni mogoče docela ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli.

Treba je poudariti, da se je sprejemljivo tveganje za poplave v tej oceni in tudi nasploh, podobno kot to velja tudi za večino drugih nesreč, za katere so bile že izdelane ocene tveganja za posamezne nesreče, prvič oblikovalo v prvi verziji ocene leta 2015, sedaj pa se ga samo uporablja in ne oblikuje vsakič znova.

Njegovo oblikovanje ni upoštevalo vseh strokovnih in drugih podlag in okoliščin, zaradi česar dobljene oziroma oblikovane vrednosti sprejemljivega tveganja za poplave niso nujno in v celoti optimalne. Sprejemljivo tveganje za nesrečo ne predstavlja nekih nespremenljivih vrednosti, temveč se lahko obdobjno, zaradi raznih vzrokov, tudi spreminja (praviloma zmanjšuje). Prav tako sprejemljivo tveganje za nesrečo trenutno ne predstavlja neke obveznosti, ampak je bolj usmeritev oziroma neobvezujoč cilj vsem, ki lahko na svojem področju z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost prispevajo k temu, da bi bile posledice prihodnjih poplavnih dogodkov manjše. Zagotovo pa je treba razmišljati tudi v smeri, da bi vrednostim sprejemljivega tveganja za nesreče morali sčasoma dodati tudi obligatornost njegovega upoštevanja pri obvladovanju tveganja za posamezne nesreče, kar pa bo ne le strokovna, temveč tudi politična odločitev.

Z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost se lahko v odvisnosti od tveganja oziroma nesreče zmanjšujejo tako vplivi tveganja kot verjetnost

nesreče. Kar se tiče poplav, njihove verjetnosti ni mogoče zmanjšati, lahko pa se zmanjšuje nekatere njihove vplive.

Sprejemljivo tveganje je za področje poplav (tako kot tudi za druge vrste nesreč) precej težko določiti, a če izhajamo iz izkušenj in zgodovine vodarstva (in predvsem projektivnega dela) v Sloveniji lahko omenimo, da so se cilji in kasneje tudi ukrepi bolj ali manj načrtovali, projektirali oz. snovali tako, da se zaščiti prebivalstvo, njihovo premoženje in druge poplavno ogrožene subjekte pred 100-letnimi poplavami (Q100). Seveda je treba pri tem upoštevati, da se 100-letne poplave oz. njihove vrednosti tudi spreminjajo skozi čas. Pri tem bo treba upoštevati tudi še sveže izkušnje iz avgustovskih poplav leta 2023.

3 Ocena upravnih, tehničnih in finančnih zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave

Tretje poglavje ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave je njen najobsežnejši in najpomembnejši del. V tem delu ocene država odgovarja na 51 vprašanj, odgovori na ta vprašanja pa opredeljujejo stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave iz upravnega, tehničnega in finančnega vidika. Komisija te smernice sicer ne uporablja več, pri nas pa smo uporabo podaljšali.

Pri prvem vsebinskem sklopu, ki zajema ocenjevanje tveganja za poplave, je glavnino odgovorov pripravil MNVP kot nosilec Ocene tveganja za poplave. Pri pripravi odgovorov so bili upoštevani ukrepi za preventivo in pripravljenost, predstavljeni prek razvidov. Odgovori so pripravljene tako pisno oziroma vsebinsko, obenem pa je podana tudi številčna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave v zvezi s posameznimi vprašanji in sicer s petimi ravni:

- n. r. – vprašanje v zvezi z zmožnostjo ni relevantno,
- 1 – zmožnosti veljajo za relevantne – dejavnosti se še niso pričele (zmožnosti niso ugotovljene),
- 2 – zmožnosti so ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek,
- 3 – zmožnosti so bile razvite na ključnih področjih,
- 4 – zmožnosti so integrirane in se izboljšujejo.

Najslabša ocena v zvezi s posameznim vprašanjem je torej 1, najboljša pa 4, odgovor n. r. pa pomeni, da vprašanje za določeno nesrečo ni relevantno. Višja ocena torej predstavlja boljši rezultat. Obstaja tudi možnost, da se na določena vprašanja ne da ali ne more odgovoriti.

Zaradi narave vprašanj so odgovori nanje večinoma splošni in se nanašajo na večino ukrepov za preventivo in pripravljenost, uvrščenih v področne razvide iz prejšnjega poglavja. Kjer pa se vprašanja nanašajo na ožje usmerjene vsebine, so odgovori nanje, če je mogoče, podrobnejši (npr. pri vprašanju v zvezi z ocenjevanjem škode).

Podrobnejših kriterijev, kako ugotoviti oziroma dodeliti oceno ravni odgovora na posamezna vprašanja, Evropska komisija v predmetni smernici ni podala. Zato so tako vsebina odgovorov kot dodeljene številčne ravni odgovorov lahko do neke mere oblikovane subjektivno s strani pripravjalcev odgovorov na posamezna vprašanja.

Ocene pa niso podane le za posamezna vprašanja, pač pa tudi po posameznih vsebinskih sklopih, vse do končne ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave. Postopek izračuna teh ocen (vrednosti in stopenj) je opisan v poglavju 4.1.

3.1 Ocena tveganja za poplave

Ta del vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče.

Ocena upravnih zmožnosti

3.1.1 Okvir

Ocene tveganja za posamezne nesreče bi morale biti opredeljene in tvoriti del splošnega okvira.

Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je ta okvir pravni ali postopkovni in ali je določen na nacionalni ravni in/ali na ustrezni podnacionalni ravni.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je v slovensko zakonodajo leta 2014 najprej prenesla vsebino točke a 6. člena Sklep št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju Civilne zaščite ((UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 924), spremenjen z Uredbo (EU) 2018/1475 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 (UL L št. 250 z dne 4. 10. 2018, str. 1), s Sklepom (EU) 2019/420 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2019 (UL L št. 77 I z dne 20. 3. 2019, str. 1) in z Uredbo (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 185 z dne 26. 5. 2021, str. 1). Točka a 6(1). člena se navezuje na razvoj ocen tveganj za nesreče na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, kar v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: RS) poteka od leta 2014 naprej.

Okvir je določen predvsem za izvajanje na nacionalni ravni, uredba pa smiselno omogoča ocenjevanje tveganj za nesreče na predpisan način tudi na ustrezni podnacionalni, tudi lokalni ravni, vendar je na slednji ravni neobvezna oziroma opsijska.

Poplava kot nesreča je bila leta 2014 uvrščena v nabor nesreč, za katere se je izdelala predmetna ocena tveganja za posamezno nesrečo, v skladu z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14).

Ocena tveganja za poplave je bila izdelana jeseni 2015, prva dopolnjena verzija jeseni 2016, druga pa pomladi leta 2023.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.1 Okvir: 4,00.

3.1.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za nesreče dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki so vključeni v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostmi in zmogljivostmi.

Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe in kako so ti obravnavani.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) jasno in nedvoumno opredeljuje:

- katere ocene tveganja za posamezne nesreče je treba izdelati (člen 3 in priloga 1) in do kdaj (20. člen),

- zadolžene oziroma imenovane organe (Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (v nadaljnjem besedilu: državni koordinacijski organ), Medresorsko delovno skupino za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, nosilce, pristojne za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, razvide in ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, sodelujoče organe, druge sodelujoče) – (členi 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite),

- naloge organov iz prejšnje alineje (opredeljene v členih 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite), ki so ustrezne in se ne podvajajo.

Glavni poudarek pri tem vprašanju je opredeliti naloge nosilca in sodelujočih organov pri izdelavi konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo. Kar se tiče ocene tveganja za poplave, je nosilec nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, ki bi lahko sodelovali pri izdelavi Ocene tveganja za poplave, oblikoval že pred pričetkom izdelave ocene z Načrtom izdelave Ocene tveganja za poplave. Nabor se je med samo izdelavo ocene izkazal kot realen.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se postopek sodelovanja relevantnih subjektov pri oceni tveganja za posamezno nesrečo in ureditev za zagotavljanje pristojnosti oziroma odgovornosti za obravnavo posameznih tveganj po izdelavi ocene tveganja.

Za nosilca izdelave ocene tveganja za poplave je bilo sprva določeno MOP, ob reorganizacije resorjev pa je kot eno izmed naslednikov MOP za to določeno MNVP. Celoten cikel iz 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite predvideva izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, izpopolnjevanje načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče. Za zmanjševanje tveganja je najpomembnejši del izlasti izboljševanje in izpopolnjevanje ukrepov na področju preventive (načrtovanje in izvajanje ukrepov) ter ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče v povezavi s temi ukrepi, iz česar izhaja, da je optimalno, da je nosilec za celoten cikel enoten, to pa je ministrstvo, ki lahko na področjih, za katera je pristojno, najbolj prispeva k obvladovanju tveganja oziroma zmanjšanju vplivov in pogostosti nesreče.

Ne glede na navedeno je bila Ocena tveganja za poplave izdelana ustrezno in je ena bolj kompleksnih ocen tveganja za posamezne nesreče. Vzrok temu je predvsem zadosten, ustrezen in dovolj kakovosten nabor podatkov, ki jih je bilo mogoče uporabiti pri izdelavi ocene tveganja za poplave.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, če ocenjeno tveganje vključuje medsektorsko razsežnost in več možnih tveganj za nesreče ter v kolikšni meri je to zajeto v opredelitvi scenarijev tveganja. Po potrebi opišite naravo sodelovanja z drugimi organi na nacionalni in/ali ustrezni podnacionalni ravni pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Učinki nesreč se prikazujejo v analizah tveganja. Ocene tveganja za posamezne nesreče vključujejo medresorsko razsežnost nesreče, saj so učinki večine nesreč takšni, da vplivajo na različna področja, ki jih pokrivajo različna ministrstva. Pri poplavah je bilo to zaradi kompleksnih učinkov še bolj izraženo. Najhujše poplave doslej v RS so se zgodile leta 1990 in 2012, zato je bilo na razpolago dovolj ustreznih podatkov. Scenariji tveganja nesreče določajo okvir pojavljanja nesreče. Pri najbolj izrazitih nesrečah je praktično vsak scenarij tveganja bolj ali manj scenarij več mogočih tveganj (npr. pri poplavah se obenem pojavljajo tudi zemeljski plazovi in onesnaženja okolja ipd.).

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.2 Koordinacija: 3,67.

3.1.3 Strokovno znanje

Strokovnjaki, ki izdelajo ocene tveganja za posamezne nesreče, bi morali imeti v ta namen potrebne kompetence in odgovornosti ter se predhodno udeležiti ustreznega usposabljanja.

Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, kako so določeni/izbrani in katere kompetence se upoštevajo pri porazdeljevanju odgovornosti.

Poleg MNVP kot nosilca so kot sodelujoči organi pri nastajanju Ocene tveganja za poplave sodelovali tudi Agencija RS za okolje, ki je organ v sestavi MOPE in IZVRS.

Sodelujoči organi so bili izbrani na podlagi dejanskih ali fiktivnih posledic scenarijev tveganja.

Ustreznost kompetenc se še ne pregleduje, saj gre še vedno za razmeroma nov proces, vzpostavljen šele leta 2014. Nosilec pa ima vedno možnost, da glede na potrebe ali nove okoliščine razširi nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, prav tako lahko za potrebe te ocene uporabi tudi dodatni nabor podatkov in informacij. Nosilec in nabor sodelujočih organov se lahko spremeni tudi, če se spremenijo organiziranost in pristojnosti ministrstev in služb v njihovem okviru. Od leta 2014, ko se je pričelo na aktivnostih na področju ocenjevanja tveganj za nesreče, ne glede na manjše organizacijske spremembe ministrstev, pristojnih za graditev, kmetijstvo in okolje, to na operativni ravni še ni bilo potrebno. Zadnja reorganizacije pristojnih resorjev, se je odvila leta 2022 in sicer je prišlo do delitve MOP in sicer na MNVP in MOPE.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, opišite raven izkušenosti strokovnjakov ter strokovno tehnično znanje in orodja, ki so potrebna in se uporabljajo pri izdelavi ocen tveganj za nesreče.

Vprašanje je delno povezano z odgovori na prejšnja vprašanja.

Splošna problematika v zvezi z izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče se je od septembra 2014 do konca leta 2016, pa tudi pozneje, reševala v okviru delovnih sestankov Državnega koordinacijskega organa s sodelujočimi organi. Izvedenih je bilo še več ozko usmerjenih sestankov, praviloma med nosilcem in Državnim koordinacijskim organom. Izveden je bil tudi širši predstavitveni sestanek (v septembru 2014 na Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na Igu, takoj po sprejetju pravnih aktov, ki urejajo

ocenjevanje tveganj za nesreče). Posebnih tozadevnih izobraževanj se ni izvajalo, delo pa je potekalo tudi na medsebojni izmenjavi sprotih izkušenj vpletenih v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, tako nosilcev kot nekaterih sodelujočih organov. Vsem so na voljo vse izkušnje, informacije, ki so bile ustvarjene/pridobljene, kakor tudi vsa potrebna gradiva. Rešitev problemov, ki so se pojavili pri posameznih nosilcih, so lahko prevzeli tudi preostali nosilci, če so se z njimi srečali. Skupina ljudi na ministrstvih kot nosilcih in/ali sodelujočih organov (skupaj okoli 40), ki je bila vključena v procese izdelave ocen tveganja za posamezne nesreče, je imela na razpolago kontaktne podatke in tudi izven delovnih sestankov je bila zaradi tega omogočena komunikacija med posameznimi osebami, če je bilo to potrebno. Obveščenost v zvezi s cilji ocene in v zvezi s tem, kaj je naloga vakega vpletenega (sodelujočega), je bila ustrezna.

Državni koordinacijski organ je v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti posredoval, zlasti če so nosilci naleteli na določene težave pri izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče.

V določenih primerih so potekali tudi ozko usmerjeni sestanki med nosilcem in določenimi sodelujočimi organi, če je bilo treba rešiti konkretne težave v zvezi s posameznimi ozko usmerjenimi vsebinami.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.3 Strokovno znanje: 3,50.

3.1.4 Drugi deležniki

Zmožnost izdelave ocene tveganja za posamezno nesrečo je vedno bolj odvisna od vključenosti različnih javnih in zasebnih deležnikov (sodelujoči organi, drugi sodelujoči). Subjekti, zadolženi za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo, lahko sodelujejo s širokim krogom deležnikov, ki med drugim prihajajo iz zasebnega sektorja, univerzitetnega okolja in drugih vladnih služb, ki niso neposredno udeležene v postopku ocenjevanja.

Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako širok krog relevantnih deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja za nesrečo. To lahko vključuje deležnike iz univerzitetnega okolja, raziskovalnih organizacij, zasebnega sektorja, pa tudi vladnih organov, ki ne prispevajo neposredno k postopku ocenjevanja, vključno s tistimi iz drugih držav članic ali mednarodnih organizacij. Navedite morebitna spoznanja, ki bi jih bilo koristno deliti.

V izdelavo Ocene tveganja za poplave so bili vključeni določeni drugi sodelujoči (npr. ARSO, IZVRS), znanstveno-raziskovalne ustanove so bile vključene posredno, prek dostopnih publikacij in študij v zvezi s poplavami ipd.

V izdelavo Ocene tveganja za poplave osebe in organi drugih držav članic niso bili vključeni.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.4 Drugi deležniki: 4,00.

3.1.5 Obveščanje in komuniciranje

Za ocene tveganja za posamezne nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi. Razumevanje upravne zmožnosti, ki je potrebna za razširjanje rezultatov ocen tveganj za nesreče, ter njenega pomena za razvoj splošne strategije obveščanja o tveganjih lahko pripomore k boljši izmenjavi informacij in podatkov ter boljšemu komuniciranju z zadevnimi deležniki.

Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je v okviru razširjanja rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo organizirano obveščanje državljanov.

Dokončana in podpisana Ocena tveganja za poplave je skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v celoti javno dostopna tako fizično kot elektronsko na spletni strani gov.si. Prva verzija ocene (tik pred njenim sprejetjem) je bila javno predstavljena v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje URSZR na Igu novembra 2015. Omogočen je tudi fizični vpogled v oceno.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja nesreče, pridobljenimi spoznanji ipd.?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi organi in različnimi upravnimi ravni.

Vsebina odgovora na to vprašanje je deloma opredeljena že v odgovoru na prejšnje vprašanje.

Vse ugotovitve Ocene tveganja za poplave, vključno s scenariji tveganja in analizami tveganja, so javno objavljene, dostopne in javno dostopne in uporabljive glede oziroma skladno s predmetnimi in splošnimi pogoji (npr. navedba vira ipd).

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je razširjanje rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo, ki se dajo na voljo javnosti, vključeno v nacionalno in/ali podnacionalno strategijo obveščanja o tveganjih.

Strategija obveščanja in Ocena tveganja za poplave nista v neposredni povezavi. Ta povezava ni nujno potrebna in tudi država nima enotne strategije obveščanja o tveganjih – že zato ne, ker so naloge v zvezi z ocenjevanjem tveganj za nesreče porazdeljene praktično na vsa ministrstva in tudi na druge določene državne organe (npr. ZGS). Kar se tiče neposrednega obveščanja na nevarnost v zvezi s poplavami, pa so naloge na nacionalni ravni v okviru MNVP, ARSO ter URSZR jasne in se izvajajo.

V zvezi z obveščanjem glede ocen tveganj za nesreče je v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v 16. členu opredeljeno, da so ocene tveganj za nesreče javne, razen podatkov, ki so določeni in označeni kot tajni. Ocene morajo biti javno predstavljene v 90 dneh po njihovem sprejetju in biti objavljene na spletu. Omogočena mora biti tudi možnost fizičnega vpogleda vanje. Ocena tveganja za poplave je skladno s tem javno objavljena in dostopna na spletni strani MNVP.

Neposredno ugotavljanje nevarnosti in opozarjanje na nevarnost poplav je v pristojnosti MOPE (ARSO), kar se izvaja na uveljavljen način. URSZR je prek svojih sistemov obveščanja in dnevnih publikacij (dnevni in izredni informativni bilteni, objave preko spletne strani, druge oblike, kot so npr. pojavljanje predstavnikov sistema VPNDN v sredstvih javnega obveščanja itd.) vključena v izvajanje opozarjanja zaradi poplav, pristojnih služb, organov, lokalnih skupnosti in sredstev javnega obveščanja na določen, predpisan in ustaljen način.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.5 Obveščanje in komuniciranje: 4,00.

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,83 (4).

Ocena tehničnih zmožnosti**3.1.6 Metodologija****Vprašanje 11: Ali je metodologija za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?**

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se pristop k oceni tveganja za posamezno nesrečo na nacionalni ali podnacionalni ravni (po posameznih tveganjih, na podlagi

scenarijev tveganja, dejanskih primerov ali generični), opišite metodologijo, uporabljeno za analizo možnih posledic, metodologijo za izračun verjetnosti, dejavnike ali metodologijo za prednostno razvrstitev ali izključitev tveganj; opišite, ali se ocene tveganja za posamezne nesreče pregledujejo, in če da, v kakšnih časovnih presledkih, ali je metodologija zbrana v dokumentu, ali se metodologija za ocene tveganja za posamezne nesreče razkrije, in če da, komu, ter ali so katere koli informacije iz ocene tveganja za posamezno nesrečo dostopne javnosti.

Vsebina in metodologija (način izdelave) ocen tveganja za posamezne nesreče je določena z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je pripravila URSZR kot Državni koordinacijski organ, sprejela pa Vlada RS. Uredba se je glede tega vprašanja v veliki meri navezovala na predmetno evropsko smernico. Smernica Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče iz leta 2010, svetuje določene metode in tehnike iz ISO standardov.

Tako vsebina kot metodologije za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče so javne.

Ključni elementi vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče so predvsem predstavitev nesreče oziroma pojava, oblikovanje scenarijev tveganja in analiz tveganja (vplivi tveganja in verjetnost nesreče), vrednotenje rezultatov analize tveganja glede na dogovorjena merila tveganja ter prikaz rezultatov analiz tveganja ob upoštevanju meril tveganja na ustreznih matrikah tveganja za nesreče. Ocena tveganja za poplave vse navedene vsebine vsebuje.

Ocena tveganja za poplave je v celoti javna oziroma javno objavljena.

Tako kot druge ocene tveganj za nesreče, se tudi Ocena tveganja za poplave obdobjno – vsaka tri leta pregleda in po potrebi dopolni oziroma spremeni. Na ta način so roki za dopolnjevanje ocen tveganj za nesreče usklajeni z roki, ki izhajajo iz Mehanizma Unije na področju civilne zaščite in ki jih mora RS upoštevati pri poročanju Evropski komisiji o stanju in napredku na področju ocenjevanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera ocenjena tveganja imajo čezmejno razsežnost, in obseg, v katerem je ta razsežnost zajeta v oceni tveganja za posamezno nesrečo (npr. v pripravo scenarijev tveganja). Po potrebi lahko opišete naravo sodelovanja z drugimi državami članicami v zvezi z izdelavo ocene tveganja s čezmejno razsežnostjo.

V problematiko čezmejnih razsežnosti, ne glede na to, ali je mogoča ali ne, Ocena tveganja za poplave ni posegala, bi pa kazalo v bodoče zaradi pogostih čezmejnih učinkov poplav razmisliti o vključitvi čezmejnih razsežnosti v scenarije tveganja nesreče.

V izdelavo Ocene tveganja za poplave niso bile vključene druge države oziroma organizacije iz teh držav.

OCENA RAVNI: 1.

Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opredeli se, katere vrste kritične (nacionalne in evropske (v RS jo sicer nimamo) infrastrukture so upoštevane v pripravi scenarijev tveganja in oceni tveganja za posamezno nesrečo. Tovrstna infrastruktura lahko med drugim vključuje ceste, stavbe, jezove, železniške proge, mostove, satelite, podzemne sisteme, kable (komunikacije), bolnišnice in zaklonišča.

Kritična infrastruktura državnega pomena je bila v nekatere ocene tveganja za posamezne nesreče vključena glede na možnosti.

Pri Oceni tveganja za poplave je bilo veliko pozornosti v okviru analize tveganja nesreče (gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino, pa tudi politični in družbeni vplivi) namenjeno predvsem telekomunikacijski infrastrukturi.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.6 Metodologija: 2,67.

3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija**Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?**

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera infrastruktura je na voljo za izdelavo ocen tveganja za posamezno nesrečo, kar lahko vključuje orodja IKT, satelite itd. Države članice lahko opišejo raziskave, ki potekajo na področju razvoja nove informacijske in komunikacijske infrastrukture za podporo ocene tveganja za posamezno nesrečo. Če se infrastruktura deli z drugimi državami, lahko opišete tudi vrsto vzpostavljenega sodelovanja (npr. satelitski posnetki).

Informacijski in komunikacijski pogoji za izdelavo ocen tveganja za posamezna nesreče, tudi za Oceno tveganja za poplave, so v državi zagotovljeni, npr. vključitev Copernicus setelitskih snemanj večjih dogodkov ipd.

Prihodnje izzive pa predstavlja zblížanje ozko usmerjenih in parcialnih baz podatkov, izboljšanje ustreznosti podatkov, kakovosti in zadostnosti IKT infrastrukture ipd.

Glede souporabe infrastrukture iz tega vprašanja MNVP ni sodeloval z drugimi državami.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri viri informacij in podatkov se uporabljajo za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo ter ali so bile v ta namen vzpostavljene podatkovne zbirke. Lahko se opišejo novosti, ki se uvajajo za izboljšanje zbiranja podatkov in informacij.

Za največja poplavna dogodka iz leta 1990 in 2012, pa tudi za druge poplavne dogodke po letu 1990 so bili na razpolago ustrezni podatki. Vsi razpoložljivi podatki, ocene, študije, tuji in domači znanstveni in strokovni prispevki na temo poplav, ki jih je bilo v času izdelave ocene mogoče pridobiti, so bili vključeni ali pa vsaj upoštevani pri izdelavi Ocene tveganja za poplave.

Za namen izdelave Ocene tveganja za poplave ni bilo vzpostavljenih novih podatkovnih zbirk.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija: 3,50.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti 3,09 (3).

Ocena finančnih zmožnosti

3.1.8 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, potrebnih za izdelavo in posodobitev ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so za razvoj ocene tveganja za posamezno nesrečo in njeno posodabljanje na voljo finančna sredstva.

V Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 je pri tematskem cilju *Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj* predvideno financiranje nadgradnje sistema za opozarjanje in osveščanje na vremensko pogojene izredne razmere, ter prilagajanje nanje v spremenjenem podnebj. Prav tako bodo sredstva namenjena tudi protipoplavnim ureditvam več porečij, sredstva bodo črpana preko protipoplavnih projektov. Upravičenci do sredstev iz EU skladov so MNVP in drugi pripravljavci ocen tveganj za nesreče, URSZR, ARSO, občine in institucije regionalnega razvoja, ki pa do sedaj niso izkazovali interesa, da bi ta sredstva tudi koristili.

Za ocene tveganja za posamezne nesreče (za nove ocene, za dopolnitev obstoječih ocen – to pa lahko velja tudi za poplavno oceno), na katere vplivajo podnebne spremembe, so

na voljo določena kohezijska sredstva. Torej bo mogoče prihodnje spremembe Ocene tveganja za poplave financirati tudi iz kohezijskih sredstev.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.8 Financiranje: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena ravni zmožnosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo 3,31 (3).

3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ocena upravnih zmožnosti

3.2.1 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo dodeljuje jasne odgovornosti vsem, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za načrtovanje razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Osnovni dokument, ki v osnovi deli odgovornosti in pristojnosti med ministrstva, je Zakon o Vladi Republike Slovenije. Vsako ministrstvo ima nato še svoje zakonske in podzakonske akte, s katerimi podrobneje razdeljuje osnovne naloge in pristojnosti.

Zakon o vladi določa naloge ministrstva za naravne vire in prostor, med drugim tudi s področja upravljanja voda, javnih služb urejanja voda, odprave posledic naravnih nesreč in investicij v vodno infrastrukturo. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami določa sodelovanje z ministrstvom za naravne vire in prostor pri izdelavi ocene ogroženosti in državnega načrta zaščite in reševanja in odgovornost ministrstva v smislu izvajanja ukrepov za preprečevanje in pripravljenost. Vlada usmerja in usklajuje delovanje ministrstev na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Naloge ministrstva se določijo v državnih načrtih zaščite in reševanja. Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu

Unije na področju civilne zaščite določa ministrstvo za naravne vire in prostor kot nosilca, pristojnega za oceno tveganja, izdelavo razvidov in oceno zmožnosti obvladovanja tveganja za poplavo. Medsektorska razsežnost je na zakonodajni ravni zajeta z uredbami na vladni ravni ali s soglasji ministrstva, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami pri sprejemanju nekaterih podzakonskih aktov na področju varstva pred škodljivim delovanjem voda in intervencije v primeru škodljivega delovanja voda.

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je krovni Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, pomembni krovni dokumenti so še Zakon o gasilstvu, Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Drugi pomembnejši akti pa so predvsem Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja, Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, Pravilnik o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč, Uredba o službi v Civilni zaščiti, Pravilnik o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Navodilo o pripravi ocen ogroženosti.

Nekateri med njimi so potrebni prenove.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3

Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je zagotovljeno dodeljevanje odgovornosti za načrtovanje v zvezi s posameznimi tveganji in ali je vzpostavljen postopek za preverjanje dodeljevanja odgovornosti v zvezi s temi tveganji.

Načeloma je glede na pristojnosti posameznih ministrstev jasno, za katere ukrepe je kdo odgovoren v zvezi s posamezno nesrečo. Pravni akti se glede tega obdobjno spreminjajo, lahko tudi skladno z upoštevanjem novih nalog, zahtev, potreb in okoliščin.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami med nesreče uvršča tudi poplavo, zemeljski in snežni plaz. Na področju zmanjševanja ogroženosti zaradi poplav, erozije, zemeljskih in snežnih plazov ter ledu na celinskih vodah, naloge pristojnega ministrstva opredeljujejo določbe zakona o vodah in pripadajoči podzakonski akti. Naloge v zvezi s hidrološkim monitoringom so opredeljene v zakonu o varstvu okolja. Zakon o vodah določa pripravo nacionalnega programa upravljanja z vodami (vsebovan bo v NPVO2030). Za izvedbo nacionalnega programa vlada sprejme načrta upravljanja z vodami na vodnem območju Donave in Jadranskega morja, za področje poplav pa vlada sprejme podrobnejši načrt zmanjševanja ogroženosti pred poplavami. Odgovornosti se preverjajo v sklopu sprememb in dopolnitev zakonov in podzakonskih aktov.

Na področju sistema VPNDN se večina ukrepov navezuje na najpomembnejši ukrep – to je načrtovanje in izvajanje zaščite in reševanja ob poplavah.

OCENA RAVNI: MNVP: 4, VPNDN: 4, SKUPAJ: 4.

Ocena ravni za 3.2.1 Koordinacija: 3,50

3.2.2 Strokovno znanje

Uporabljati bi se morale metodologije za kadrovsko načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovski viri. Za strokovnjake, ki so zadolženi za pripravo načrtov za obvladovanje tveganj za nesreče, bi bilo treba zagotoviti potrebne informacije in ustrezno usposabljanje.

Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo v postopku načrtovanja, kako so določeni/izbrani, in ali se šteje, da so kadrovski viri zadostni.

Načeloma je oseb/strokovnjakov dovolj za izvajanje najpomembnejših nalog v zvezi z ukrepi za preventivo in pripravljenost.

Institucionalno gledano pri načrtovanju sodelujejo MNVP, organa v sestavi DRSV in ARSO ter javni zavod IZVRS, naloge in odgovornosti pa niso jasno opredeljene in razmejene. V okviru inštitucij je treba za posamezne načrtovalske faze oblikovati skupino strokovnjakov s področij poplavne politike in načrtovanja (podzakonski akti; PFRA-FHRM-NZPO, Predhodna ocena poplavne ogroženosti, Karte poplavne nevarnosti in karte poplavne ogroženosti, Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti, priprave strokovnih podlag (operativni programi izvedbe ukrepov NZPO), izdelave projektne dokumentacije in izvedbe ukrepov.

Na ravni URSZR kadrovski in materialni pogoji komajda omogočajo racionalno izvajanje večine nalog s področja VPNDN oziroma identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost. Na ravni lokalnih skupnosti je mogoče, da osebja, ki izvaja upravne in druge naloge s področja VPNDN, v posameznih lokalnih skupnostih ni dovolj. Na področju izvajanja zaščite in reševanja ob poplavah imajo največjo vlogo gasilci, ki so večinoma kvalitetno, zadostno in ustrezno opremljeni za posredovanje.

Na URSZR se predvsem na področju IKT srečujemo tudi z velikim pomanjkanjem strokovnjakov, kar predstavlja veliko varnostno tveganje

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 2, SKUPAJ: 2.

Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali je na voljo usposabljanje za strokovnjake, ki izvajajo dejavnosti načrtovanja, in če da, kakšno.

Strokovnjaki se usposabljujejo na nacionalnih in mednarodnih delavnicah, seminarjih, posvetih in konferencah, v okviru poplavnih delovnih skupin Evropske komisije, Donavske komisije (ICPDR), Savske komisije (ISRBC) ter bilateralnih vodnogospodarskih komisij. Strokovnjaki se usposabljujejo in izmenjujejo izkušnje tudi v okviru programov Evropskega teritorialnega sodelovanja, oblikovanih v okviru evropske kohezijske politike (čezmejnih, medregionalnih in transnacionalnih programih), ki spodbujajo sodelovanje na številnih področjih.

Na področju VPNDN je najpomembnejše usposabljanje večinoma tisto, ki temelji na lastnih izkušnjah, pridobljenih z delom na svojem delovnem področju. Kar se tiče npr. centrov za obveščanje, morajo javni uslužbenci pred pričetkom dela uspešno zaključiti nekaj specializiranih programov usposabljanja, tudi kasneje se še občasno usposabljujejo, npr. ob uvajanju novih informacijskih tehnologij, programov, aplikacij ipd. Vse bolj pomembna so usposabljanja s področja informacijske varnosti za vse uporabnike.

Na praktični ravni je pomembno znanje, ki ga udeleženci pridobivajo na usposabljanjih v okviru sistema VPNDN ter podlagi pridobljenih izkušenj na vajah zaščite, reševanja in pomoči na področju poplav. Vaje zaščite in reševanja na državni ravni eksplicitno za poplave do leta 2017 še ni bilo, razen posredno leta 2003 v Logatcu na temo porušitve vodnega zbiralnika. Leta 2017 je bila vaja delno na temo poplav (in določenih verižnih nesreč) izvedena na območju Pomurja in sicer v okviru dni zaščite in reševanja. Vaj na temo poplav nasploh ni veliko, se pa izvajajo pretežno na nižjih ravneh.

Poplave so v RS pogost pojav, tudi bolj intenzivne. Veliko izkušenj pripadniki sistema VPNDN pridobijo tudi ob intervencijah zaradi poplav, tudi izven države (npr. pomoč Hrvaški, Bosni in Hercegovini in Srbiji ob poplavih leta 2014).

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 2, SKUPAJ: 2.

Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se izvaja strategija za obvladovanje tveganja, in če da, kako se o ciljih, prioritetah in postopkih obveščajo strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Celovite državne strategije na tem področju ni, obstajajo pa sektorske (strategije, nacionalni programi ipd.), ki jih pripravljajo pristojna ministrstva, zlasti Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Cilje, prioritete in postopke na področju MNVP določa predvsem Zakon o vodah in podzakonski akti (Uredba o vsebini in načinu priprave podrobnejšega načrta zmanjševanja ogroženosti pred poplavami).

Na področju VPNDN se na tem mestu lahko omeni Resolucijo o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Obveščanje in izmenjava informacij poteka tudi prek Državnega koordinacijskega organa in Medresorske delovne skupine.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 2, SKUPAJ: 2.

Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se znanje izmenjuje med strokovnjaki, ki sodelujejo v postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako je zagotovljeno, da se to znanje ohrani.

Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks, izvajanjem vaj zaščite in reševanja.

Znanje strokovnjakov-načrtovalcev s področja poplav se ohranja in razvija skozi ponovitve ciklusov izvajanja poplavne direktive. Znanje je mogoče ohraniti, če so oblikovana jedra potrebnih znanj za načrtovanje (analiza nevarnosti, analiza ogroženosti, določitev ciljev in ukrepov, izvedba ukrepov).

Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij, na primer tudi v okviru delovanja Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in sodelujočih organov, pa tudi na ravni Medresorske delovne skupine za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki predstavlja povezavo med strokovnim delom na tem področju in politiko. Na ta način lahko pride do večje skladnosti in razumevanja pomena obvladovanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Ocena ravni za 3.2.2 Strokovno znanje: 2,25.

3.2.3 Metodologija

Subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni bi moral razviti metodologijo za načrtovanje obvladovanja tveganja za pričakovane posledice ugotovljenih tveganj za nesreče, ki se ocenijo na podlagi razvite metodologije ter ustrezno prednostno razvrstijo.

Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristope k načrtovanju na nacionalni ali podnacionalni ravni in metodologije, uporabljene za razvoj ukrepov za preventivo in pripravljenost ter za analizo njihovih morebitnih učinkov na ublažitev tveganja za nesrečo.

Načrtovanje poteka v skladu z določbami Uredbe o vsebini in načinu priprave podrobnejšega načrta zmanjševanja ogroženosti pred poplavami. Razviti sta metodi določitve in razvrstitve poplavno ogroženih območij in vrednotenja koristi ukrepov. Ukrepi so izbrani na podlagi zastavljenih ciljev in glede na različna področja obvladovanja tveganj. Učinki ukrepov se analizirajo prek sprememb kart poplavne ogroženosti.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: n.r., SKUPAJ: 3.

Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli ustrezna infrastruktura, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za posamezno nesrečo, ali se vodi evidenca ustrezne infrastrukture in ali se ta redno pregleduje ter ali se opredelijo potrebe po naložbah.

Učinek vodne infrastrukture je upoštevan pri določitvi območij nevarnostnega potenciala poplav za analizo ogroženosti in določitve območij pomembnega vpliva poplav. Evidenca vodne infrastrukture se vodi in pregleduje v vodnem katastru v okviru dela območnih enot DRSV. Potrebe po naložbah se opredelijo v letnih programih izvajanja javnih gospodarskih služb urejanja voda, tj. potrebe po vzdrževanju objektov (rednih vzdrževalnih delih, investicijskih vzdrževalnih delih in vzdrževalnih delih v javno korist). Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti predvideva načrtovanje in gradnjo protipoplavnih objektov vodne infrastrukture.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: n.r., SKUPAJ: 3.

Ocena ravni za 3.2.3 Metodologija: 3,00.

3.2.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza/električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah.

Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se naravo sodelovanja javnih/zasebnih deležnikov, katera vrsta deležnikov prispeva k postopku načrtovanja in morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Relevantni javni in zasebni deležniki so bili vključeni že v prvi etapi načrtovanja, v postopku določitve območij pomembnega vpliva poplav v Sloveniji. V nadaljevanju načrtovalskega procesa so k postopku načrtovanja prispevali tudi zasebni deležniki (izdelava poplavnih kart, izobraževanje in izmenjava izkušenj v postopkih izdaje vodnih soglasij). Pri pripravi načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti so bile načrtovalske vsebine predstavljene na strokovnih predstavitvah in delavnicah. Javni in zasebni deležniki so sodelovali pri anketiranju glede prioritetenosti ukrepov.

Obveščanje o postopku načrtovanja se je izvedlo s predstavitvami načrtovalskih vsebin vsem organom v sestavi in javnim zavodom v upravljanju MNVP (MOPE, Inštitut za vode RS, Direkcija RS za vode, Zavod RS za varstvo narave), izvedene so bile tudi predstavitve po porečjih in povodjih (Savinja, Drava, Mura, Sava, Soča in jadranske reke) javnim in zasebnim deležnikom. Postopek je zaključen z javno razgrnitvijo in javno obravnavo NZPO in njegovega okoljskega poročila.

Nekateri navedeni v napovedniku tega podpoglavja (3.2.4) so vsaj v sistem VPNDN načeloma vključeni, zlasti to velja za izvajanje zaščite in reševanja ob in po nesreči. Pri vsej večjih nesrečah je v intervencije vključena tudi policija, večkrat v intervencijah tudi sodeluje SV (poplave, požari v naravnem okolju ...). Na področju VPNDN organizacije v drugih državah članicah v načrtovanje ukrepov niso vključene, so pa lahko pri njihovem izvajanju. Do sedaj RS ob poplavah ni potrebovala pomoči iz tujine. Je pa RS tovrstno že pomagala prizadetim državam Hrvaški, Bosni in Hercegovini in Srbiji, npr. Ob velikih poplavah leta 2014.

V sistemu VPNDN se povezovanje javnega in zasebnega partnerstva ne načrtuje.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se sodelovanje s partnerskimi organizacijami v postopku načrtovanja ter navedite, ali so bili podpisani sporazumi za spodbujanje zadostne kakovosti, in če da, kateri, ter kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih načrtujejo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani blažitvi tveganja za posamezno nesrečo.

Vse strokovne podlage in dokumenti v zvezi z načrtovanjem zmanjševanja poplavne ogroženosti se javno objavijo. Spodbujanje javnosti je zagotovljeno v postopku javnih obravnav ključnih dokumentov. Izvajalci javnih gospodarskih služb urejanja voda

sooblikujejo letne načrte urejanja voda. Spodbujanje javnosti k načrtovanju ukrepov je zagotovljeno z ozaveščanjem prebivalstva in drugih lokalnih deležnikov na vseh območjih pomembnega vpliva poplav v zvezi z določitvijo območij pomembnega vpliva poplav, napovedovanjem hidroloških razmer in obveščanjem javnosti o poplavah ter o samozaščitnem ukrepanju ob poplavah (www.izvrs.si/izvajanje-negradbenega-protipoplavnega-ukrepa-ozavescanja-na-obmocjih-pomembnega-vpliva-poplav/). Na dogodke so bili vabljeni prebivalci in predstavniki lokalnih skupnosti, lokalnih gospodarskih družb, komunalnih podjetij, IPPC in SEVESO zavezancev, kmetijstva, gozdarstva, varstva narave in kulturne dediščine. Z nacionalne, regionalne in lokalne ravni pa so bili vabljeni tudi predstavniki ARSO, URSZR, CZ ter prostovoljnih in poklicnih gasilcev.

Ocene tveganj za nesreče so javne in objavljene, z izjemo Ocene tveganja za terorizem. Ocene tveganj za nesreče, tudi Ocena tveganja za poplave, niso direktno usmerjene na javnost in zasebna podjetja (predvsem glede slednje to niti ni namen teh ocen).

Na področju sistema VPNDN se spodbujanje javnosti k ukrepom za preventivo in pripravljenost lahko usmerja predvsem preko večjega zavedanja o tveganjih in o nevarnostih, ki jih tveganja predstavljajo, in prek navodil za prebivalce ob nesrečah, s katerimi se nannje lagko z ustreznim načrtovanjem (in po potrebi) izvajanjem osebne in vzajemne zaščite bolje pripravijo. Konkretno za poplave so na to temo na URSZR izdelana in objavljena številna navodila (napotki za prebivalce, različne zgibanke in plakati o preventivnem ravnanju v zvezi s poplavo in splošnimi napotki za osebno in vzajemno zaščito ob samem potresu). Izdelani so TV spoti in radijski oglas, ki se po potrebi vrtijo na različnih medijih. Izdelan je tudi didaktičen film in aplikacija Ste naredili vse za varen dom? Po potrebi se tematika oglašuje tudi na avtobusih, publikacijah, bannerju ter na različnih socialnih omrežjih. Izdelani so tudi materiali za otroke (besedila/publikacije, prilagojene otrokom, didaktične igre, knjiga o poplavi). Vso gradivo je objavljeno na gov.si.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, pri katerih ukrepih v okviru čezmejnega načrtovanja so ti subjekti nedavno sodelovali, opišite konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje, ki so bile sprejete na podlagi tega postopka skupnega načrtovanja (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev), pa tudi izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

V vseh fazah priprave Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti se je posamezne korake in vsebine aktivno usklajevalo s sosednjimi državami. Informiranje o predhodni oceni poplavne ogroženosti, usklajevanje območij pomembnega vpliva poplav, izmenjava (hidroloških in drugih) podatkov za pripravo kart poplavne nevarnosti in kart poplavne ogroženosti ter usklajevanje načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti se je s sosednjimi državami Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško izvajalo v okviru bilateralnih vodnogospodarskih komisij.

Na področju VPNDN organizacije v drugih državah članicah v načrtovanje ukrepov niso vključene – so pa na nek način lahko pri njihovem izvajanju, npr. pri nudenju pomoči ob poplavah. Na področju VPNDN je intenzivno sodelovanje v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, prav tako ima URSZR sklenjene številne dvostranske sporazume o sodelovanju. V okviru dvostranskega sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško obstaja krovna skupina za varstvo pred nesrečami, ki ima tudi svoje podskupine, ki se sestajajo vsaj enkrat letno. Sodelovanje poteka tudi s civilno zaščito Furlanije Julijske krajine, Avstrijo in Madžarsko. Meddržavno sodelovanje poteka tudi na lokalni ravni. Medsebojni dogovori o sodelovanju in pomoči na področju zaščite, reševanja in pomoči sklepajo tudi obmejne občine, zlasti to velja za občine ob meji s Hrvaško.

S sosednjimi državami, zlasti s Hrvaško, in drugimi državami JV Evrope, RS sodeluje tudi prek projektov kot so FRISCO, projekti v okviru IPA itd. V regiji JV Evropa potekajo številne aktivnosti v okviru Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za JV Evropo (DPPI SEE).

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Ocena ravni za 3.2.4 Drugi deležniki: 3,00.

3.2.5 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato zagotoviti, da se izvajajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z različnimi deležniki.

Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi in zasebnimi deležniki ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim deležnikom zagotovi, da so ustrezno obveščeni in da lahko prispevajo svoje znanje. Lahko se podrobno opiše tudi organizacijo komuniciranja z državljani o načrtovanju nekaterih ukrepov preventive in pripravljenosti ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delile.

Relevantni deležniki so obveščeni o ključnih elementih načrtovanja na posvetovanjih z javnostmi, javno razgrnitvijo in javno obravnavo pomembnejših dokumentov, na katere je mogoče podati pripombe. Strokovne podlage so javnosti dostopne prek spletnih strani ministrstva. Obveščanje relevantnih deležnikov in državljanov je potekalo tudi z ozaveščanjem prebivalstva in drugih deležnikov na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.

Enotnega »državnega« informacijskega/komunikacijskega sistema, prek katerega bi se lahko deležniki seznanjali z vsebino aktivnosti v zvezi z načrtovanjem, pa tudi izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ni. To pristojnost ločeno lahko izvajajo posamezna

ministrstva. Informacije o aktivnosti ministrstev na tem področju so praviloma objavljena na njihovih spletnih straneh. Relevantni deležniki se z njimi lahko seznanijo tudi v okviru priprave, usklajevanja in sprejemanja pomembnih aktov in dokumentov. Precej je na tem področju narejenega predvsem na MNVP (e-vode) oziroma MOPE (Atlas okolja).

Vprašanje, v kolikšni meri je javnost obveščena z ukrepi in aktivnostmi, ki potekajo za zmanjševanje oziroma obvladovanje tveganja, pa je vedno relevantno. Na področju VPNDN javnost lahko sodeluje pri nastajanju ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja ob poplavah, pa tudi pri nastajanju določenih pravnih aktov.

Medsebojno izmenjevanje informacij na nižjih ravneh se npr. lahko zagotavlja tudi prek obdobjnih sej štabov civilne zaščite na vseh ravneh. Vanje so vključeni predstavniki vseh deležnikov, katerih aktivnosti so pomembne v fazi priprav na nesrečo in ob odzivu nanjo. Podobno velja tudi za načrtovanje, organiziranje in izvedbe vaj ZIR na vseh ravneh – tudi pri tem je nujno dobro sodelovanje in izmenjava informacij s strani vseh deležnikov. Pomembni so tudi tematski medresorski posveti, ki jih med drugim pripravlja tudi URSZR.

Medsebojno poznavanje pristojnosti, nalog in aktivnosti, tudi na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je mogoče le ob okrepljenem sodelovanju med ministrstvi. Izdelane in dopolnjene ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče omogočajo korak naprej pri medsebojnem spoznavanju in razumevanju nalog in pristojnosti ministrstev pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.2.5 Obveščanje in komuniciranje: 3.

Ocena ravni upravnih zmožnosti 2,95 (3).

Ocena tehničnih zmožnosti

3.2.6 Oprema

V okviru ocenjevanja tehnične zmožnosti se oceni, ali je na voljo potrebna oprema za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Tovrstna oprema so lahko programska orodja za podporo procesa načrtovanja.

Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so na voljo oprema in orodje, in če da, kateri, ter ali obstajajo kakršne koli dodatne potrebe, neusklajenosti in/ali prekrivanja.

Na področju hidrološkega, hidravličnega in prostorskega modeliranja se lahko poleg običajne programske opreme uporablja tudi odprtokodna programska oprema, ki običajno

ustreza ravni načrtovanja, medtem ko strojna oprema pogosto ne zadošča za uporabo sodobnejših programskih rešitev. Za izvedbo kakovostnih analiz in posledično načrtovanja je treba urediti podatkovne zbirke katastra voda in druge zbirke. Posodobiti, avtomatizirati in povezati je treba informacijske sisteme hidrološkega in meteorološkega monitoringa in sistema monitoringa, opozarjanja in kontrole (SMOK) v URSZR.

Na področju sistema VPNDN bi lahko glede na izbrane ukrepe za pripravljenost izpostavili tehnično opremo v centrih za obveščanje, radijski sistem ZARE in druge sisteme, ustrezno informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, sisteme javnega alarmiranja, sisteme tihega alarmiranja preko sprejemnikov osebne klica, namenske geografsko-informacijske sisteme, določene podatkovne baze, aplikacije, kot je npr. aplikacija AJDA ipd. Z navedenim sistem VPNDN razpolaga večinoma v ustrezni meri.

OCENA RAVNI: MNVP: 2, VPNDN: 3, SKUPAJ: 2.

Ocena ravni za 3.2.6 Oprema: 2,00

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 2,00 (2).

Ocena finančnih zmožnosti

3.2.7 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, ki naj bi bila potrebna za izpolnitev morebitnih finančnih obveznosti v okviru obvladovanja tveganj za nesreče (financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost), ki izhajajo iz prednostne razvrstitve tveganj za nesreče. Po potrebi vključuje tudi sodelovanje deležnikov pri financiranju obvladovanja tveganj za nesreče.

Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstaja metodologija za oceno finančnih potreb, kateri viri financiranja so opredeljeni ter ali je bila oziroma bo vložena vloga za financiranje s sredstvi Evropske unije.

V okviru postopka načrtovanja so ocenjeni stroški ukrepov in opredeljeni možni viri financiranja. Stroški ukrepov NZPO, ki se že redno izvajajo, so bili ocenjeni ob upoštevanju stroškov izvajanja teh ukrepov v preteklih letih. Stroški novih ukrepov in delov ukrepov so bili ocenjeni na podlagi načrtovanih aktivnosti in izbranih cenikov (stroški dela), podatkov iz dokumentov ter strokovnih ocen. Pri oceni stroškov gradbenih protipoplavnih ukrepov so bili upoštevani predhodne ocene in podatki iz investicijske dokumentacije, ki so jih posredovale DRSV in občine. Potencialne vire financiranja priprave, razvoja in izvedbe

negradbenih in gradbenih protipoplavnih ukrepov in projektov iz (slovenskega) Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti predstavljajo:

- Sklad za vode;
- Podnebni sklad (kadar se po potrebi ustrezno utemelji, da gre tudi za prilagajanje na podnebne spremembe oz. naslavljanje podnebnih sprememb);
- Kohezijski sredstva 2021-2027;
- Sredstva iz Načrta za okrevanje in odpornost
- Državni proračun;
- Občinski proračuni;
- INTERREG transnacionalni programi 2021-2027 za:
 - Območje Alp,
 - Srednjo Evropo,
 - Mediteran,
 - Podonavje,
 - Jadransko-jonski program.
- INTERREG V-A programi 2021-2027 za:
 - Program sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija,
 - Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija,
 - Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška,
 - Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska.

Vloga za financiranje s sredstvi Evropske unije bo izpolnjena v okviru izvajanja posameznega projekta znotraj nabora gradbenih in negradbenih ukrepov.

Po avgustovski poplavi leta 2023 bodo sloveniji na voljo tudi sredstva Solidarnostnega sklada, do konca leta 2024 predvidoma v višini 400 milijonov evrov.

Ko govorimo o virih financiranja, gre za vire v okviru rednih proračunskih sredstev, ki so namenjeni posameznim ministrstvom, pa tudi lokalnim skupnostim. Ta sredstva, zlasti na lokalni ravni, pogosto ne zadoščajo za vse aktivnosti. Ko pa govorimo o izvajanju ukrepov, pa ne gre le za redna proračunska sredstva, ampak predvsem ob večjih nesrečah tudi za sredstva iz proračunskih rezerv, s katerimi se zagotavlja ustrezen odziv sistema VPNDN ter tudi izvajanje drugih nalog. Ob morebitnem vključevanju javno-zasebnega partnerstva, ki ga sicer ne načrtujemo, bo lahko vir financiranja določenih aktivnosti (ne financiranje odziva, ampak financiranje »rednih« aktivnosti), tudi zasebni kapital.

Pri večjih poplavah se lahko za ustrezno izvajanje zaščite in reševanja aktivira tudi državni načrt zaščite in reševanja ob poplavi, na podlagi katerega je mogoče na najbolj prizadeta območja države med drugim tudi zagotoviti gasilske enote iz celotne Slovenije (financiranje intervencije pa z aktiviranjem načrta v določenem deležu in za določene aktivnosti prevzame država).

URSZR in drugi deležniku v sistemu VPNDN se z namenom krepitve le-tega redno prijavljajo na projekte financirane s sredstvi Evropske unije. Ključni finančni mehanizmi, v okviru katerih se izvajajo projekti, so mehanizem Unije na področju civilne zaščite, Obzorje

Evropa, Instrument predpristopne pomoči (IPA), evropska kohezijska politika ter Načrt za okrevanje in odpornost.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali postopek načrtovanja prispeva k opredelitvi prihodnjih naložbenih prioritet, in če da, kako, v kolikšni meri so v ta postopek vključene zasebne organizacije ter ali se spodbuja sodelovanje z zasebnim sektorjem za financiranje naložbenih prioritet.

Načrtovanje in izpopolnjevanje ukrepov za preventivo in pripravljenost bi morala biti v tesni povezavi s prihodnjimi naložbenimi načrti.

Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti prispeva k opredelitvi naložbenih prioritet in upošteva prihodnje naložbene načrte na področju zmanjševanja poplavne ogroženosti. V Načrtu zmanjševanja poplavne ogroženosti je upoštevana tudi vloga zasebnega sektorja pri izvedbi predvidenih ukrepov.

Na področju VPNDN z vidika načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost vidnejše vloge zasebnega sektorja ni in to vprašanje za sistem VPNDN niti ni relevantno. Potencialno nekoliko večja vloga zasebnega sektorja pa bi bila lahko pri izvajanju določenih ukrepov.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku načrtovanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni postopki za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo pravne ali politične prepreke.

V Načrtu zmanjševanja poplavne ogroženosti so opredeljeni potencialni viri financiranja izvedbe negradbenih in gradbenih protipoplavnih ukrepov.

Finančna sredstva za ukrepe, ki se redno izvajajo, so vključena v pripravo državnega proračuna. Poleg tega so za financiranje ukrepov pomembni tudi Program Sklada za vode, Izvedbeni načrt Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za programsko obdobje 2021-2027, Letni programi dela gospodarske javne službe urejanja voda ter Programi odprave posledic zaradi poplav (slednji se sprejmejo po nesreči).

Financiranje delovanja sistema VPNDN se predvsem na državni ravni zagotavlja prek proračuna RS, na nižjih ravneh pa predvsem iz proračunov lokalnih skupnosti, kar pomeni, da se tudi načrtuje določena finančna sredstva tako za načrtovanje kot zlasti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Načeloma so vsaj na državni ravni za te namene vedno na razpolago proračunska sredstva, saj gre večinoma za redne dejavnosti ministrstev in javnih služb oziroma za ukrepe, katerih načrtovanje in izvajanje mora biti vnaprej finančno pokrito, da se lahko realizira.

OCENA RAVNI: MNVP: 4, VPNDN: 3, SKUPAJ: 4.

Ocena ravni za 3.2.7 Financiranje: 3,33 (3)

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,33 (3).

Ocena zmožnosti načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost: 2,65 (3).

3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ocena upravnih zmožnosti

3.3.1 Strategija/politika/metodologija

Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni so razvili pristope za izvajanje ukrepov na področju preventive pred tveganji in pripravljenosti nanje. Ocenijo se pričakovani učinki načrtovanih ukrepov za preventivo in pripravljenost na ublažitev tveganja ter v skladu s tem prednostno razvrstijo in prilagodijo ukrepi.

Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop na nacionalni ali podnacionalni ravni, ki postopek načrtovanja povezuje z izvajanjem ukrepov, opišite, kako poteka izvajanje, kako se analizirajo posledični učinki na zmanjšanje in blaženje tveganj ter prilagajanje nanje ter kako se rezultati teh analiz tveganja ponovno vključijo v načrtovanje in ocene tveganj ob ustreznem upoštevanju skladnosti z morebitnimi obstoječimi ukrepi za preventivo in pripravljenost v okviru prilagajanja podnebnim spremembam.

Iz načrtovanja izvirajo gradbeni in negradbeni ukrepi za vsa področja obvladovanja tveganj, ki jih izvajajo: MNVP, MOPE in DRSV s svojimi izpostavami in izvajalci GJS urejanja voda; system VPNDN; MZI, MGRT, MVZI, MGTS, Ministrstvo za finance; občine, ogroženi subjekti in upravljalci GJI (gospodarska javna infrastruktura). Izvajanje ukrepov poteka

glede na razpoložljiva proračunska sredstva v okviru letnih načrtov pristojnih služb. Analiza učinkov ukrepov se izvaja s pomočjo ocene spremembe obsega in značilnosti poplavnih območij ali razporeditve in količine ogroženosti na podlagi podatkov kart poplavne nevarnosti in ogroženosti pred in po izvedbi ukrepov. Podatki o spremenjenih poplavnih razmerah na območju se uporabijo kot vhodni podatek za opredelitev nevarnostnega potenciala v naslednjem ciklusu, na podlagi katerega se določajo pomembnejša poplavno ogrožena območja za določitev ciljev in ukrepov.

Povezava med načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, tudi na področju sistema VPNDN, je neobhodna.

Na področju sistema VPNDN je kot identificiran ukrep za pripravljenost v okviru sistema VPNDN treba omeniti državno oceno ogroženosti zaradi poplav iz leta 2016, ki delno izhaja iz Ocene tveganja za poplave, ki je bila izdelana leta 2015 in dopolnjena leta 2016 ter 2023. V dveh zadnjih so tudi že upoštevani takrat znani izsledki s področja podnebnih sprememb.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katere metode so bile razvite za poročanje o škodi in človeških žrtvah, ali se ti podatki sporočijo deležnikom in državljanom, ali deležniki prispevajo k poročanju o škodi in/ali oceni stroškov, ali se podatki o škodi redno ali občasno dokumentirajo in hranijo, kakšno časovno obdobje je zajeto in ali so ta poročila na voljo javnosti.

Metode za ocenjevanje škode so razvite za večino nesreč. Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč določa, za katere naravne nesreče se ocenjuje škodo po metodologiji za ocenjevanje škode (to so npr. poplava, zemeljski plazovi, suša, potres, močan veter, neurja, ob določenih omejitvah tudi pozeba). Večina ministrstev ima glede ocene škode svoje postopke in metodologije.

Podlaga za ocenjevanje škode po določenih naravnih nesrečah, so Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč in Uredba o metodologiji za ocenjevanje škode. URSZR je pristojna za skupno zbiranje škode zaradi določene naravne nesreče. Kadar je škoda večja od 0,3 promila državnega proračuna v tekočem letu (to je leta 2017 okoli 2,7 milijona evrov, leta 2022 dobrih 3,7 milijona evrov, se škoda na nekaterih področjih zaradi določene naravne nesreče ocenjuje prek občinskih, regijskih in državne komisije za ocenjevanje škode. Te komisije ocenjujejo škodo na kmetijskih zemljiščih (ne v gozdovih), v kmetijski proizvodnji in na stvareh (stavbah in gradbenih inženirskih objektih). Škodo v elektrogospodarstvu, na železnicah, državnih cestah, vodotokih, v gozdovih, na kulturni dediščini (parki), zalogah in izpadu dohodka ocenjujejo pristojna ministrstva.

Oškodovanci prijavijo škodo na predpisanih obrazcih (škoda na kmetijskih zemljiščih, kmetijskih pridelkih, uničene stavbe, delna škoda na stavbah, škoda na gradbeno-inženirskih objektih). Škodo v elektrogospodarstvu, na železnicah, državnih

cestah, vodotokih, v gozdovih, na kulturni dediščini (parki), zalogah in izpadu dohodka ocenjujejo pristojna ministrstva.

Podatki o škodi, ki so jo ocenile komisije za ocenjevanje škode, kot tudi nekateri podatki ministrstev, se vnašajo v namensko aplikacijo AJDA, ki jo upravlja URSZR. Nekatere podatke ministrstev, ki se (še) ne vnaša vanjo, pa se prav tako upošteva pri ugotavljanju skupne škode zaradi določene nesreče. Načeloma pri ocenjevanju škode ne gre za občutljive podatke, pač pa za določene osebne podatke oškodovancev, zato parcialni podatki v zvezi s škodo niso javni, javni so le končni, zbirni podatki o škodi zaradi določene nesreče, torej podatki, ki so bili sprejeti na Vladi RS.

Upoštevati je treba, da med škodo spadajo tudi stroški intervencije in drugi intervencijski stroški, pri čemer pa mora biti iz podatkov razvidno, kolikšna je škoda zaradi same nesreče in kolikšni so stroški intervencij zaradi obravnavane nesreče.

Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP) se naloži, da pripravi programa odprave posledic škode. MKGP pripravi program za pripravo posledic škode na kmetijskih pridelkih, potrdi pa ga Vlada RS. MNVP pripravi program za odpravo posledic škode na stvareh, potrdi pa ga Vlada RS. Na podlagi ocene škode, programa odprave posledic škode na stvareh in sklepov vlade o dodelitvi sredstev iz državnega proračuna MNVP izda odločbe o dodelitvi sredstev za odpravo posledic škode na stvareh.

Za nesreče, za katero se ocenjuje škoda po predpisani in opisani metodologiji, niti verjetno za preostale nesreče, se ne zbirajo drugi podatki, povezani s konkretno nesrečo, npr. število mrtvih, poškodovanih, pogrešanih, evakuiranih ipd. Celovitega prikaza posledic nesreče torej ni, niti za nesreče, za katere se škoda ocenjuje na podlagi omenjenih zakonov, uredbe in metodologije niti sicer. Ne glede na to Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami v 52. členu nalaga URSZR, da mora med drugim zbirati podatke za vse naravne in druge nesreče, kot so podatki o posledicah in škodi ter podatki o intervencijah sil za zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah.

Tudi za poročanje o človeških žrtvah in ranjenih in podobno ne glede na nesrečo ni enotnega koncepta, podatki se zbirajo na več mestih. Nekateri podatki o tem se sicer se pridobijo tudi iz sistema SPIN URSZR, vir teh podatkov pa so večinoma poročila z intervencij zaščite, reševanja in pomoči. Največje težave so s pridobivanjem podatkov o poškodovanih in ljudeh, ki so kasneje umrli, zlasti, če zdravljenje traja dlje oziroma če poškodovani umrejo kasneje. Ob večjih poplavah se lahko upošteva tudi predmetne podatke Gasilske zveze Slovenije ipd. Verjetno določeni podatki o mrtvih in ranjenih ob posameznih nesrečah obstajajo tudi na Statističnem uradu RS, kar velja tudi za škodo. Za zbiranje takšnih podatkov je sicer pristojno MNZ.

OCENA RAVNI: MNVP: 4, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Ocena ravni za 3.3.1 Strategija/politika/metodologija: 3,00.

3.3.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za postopek izvajanja razdeljene znotraj (državne/javne) uprave, ali so ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja, dodatne potrebe in/ali neskladja, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Odgovor na to vprašanje je načelno splošen in pozitiven ter se lahko navezuje na vsebino odgovorov na vprašanji 17 in 18.

Odgovornosti in naloge so opredeljene z zakonom o vodah, podzakonskimi akti in načrtom zmanjševanja poplavne ogroženosti, ki opredeljuje odgovornost za izvedbo ukrepov po posameznih porečjih. Medsektorska razsežnost je zajeta skozi dodelitev odgovornosti za izvedbo ukrepov različnim sektorjem.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.2 Koordinacija: 3,00.

3.3.3 Strokovno znanje

Uporabljajo se metodologije za kadrovsko načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Uporabljajo se orodja za ocenjevanje delovne uspešnosti osebja, ki vključujejo redno pregledovanje potreb na področju usposabljanja in razvoja.

Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti (npr. oddelki, agencije) sodelujejo pri izvajanju ukrepov, kako se ti subjekti določijo/izberejo in katere kompetence osebja se upoštevajo pri porazdelitvi odgovornosti ter ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Sredstva zagotavlja državni proračun in njihov obseg je odvisen od več dejavnikov. Glede porazdelitve odgovornosti je odgovor na to vprašanje v znatni meri smiselno podan že v odgovoru na vprašanje št. 18. Razmejitev ukrepov za preventivo in pripravljenost po posameznih resorjih je razvidna tudi iz razvidov, ki so priloga te ocene.

V največji meri je v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost glede na pristojnosti, ki izhajajo iz pravnih aktov, vpeto predvsem MNVP. Ukrepe, predvsem za pripravljenost, izvaja tudi sistem VPNDN oziroma URSZR.

Porazdelitev odgovornosti določajo zakon, podzakonski akti in notranji akti. Pri izvajanju ukrepov sodeluje MNVP, organa v sestavi ARSO in DRSV s svojimi območnimi izpostavami. Pri nekaterih ukrepih je predvideno sodelovanje URSZR in CZ, MGTS, MKGP, občin in izvajalcev GJS (Gospodarskih javnih služb) Izvajanje strokovnih in razvojnih nalog v povezavi s programom ukrepov načrta za zmanjševanje poplavne ogroženosti na področju negradbenih ukrepov je odgovornost DRSV, Sektor za razvoj in plan, Oddelek za trajnostno urejanje voda. Gradbene ukrepe NZPO izvaja DRSV, Urad za upravljanje z vodami, Sektor za GJS in investicije. Kadrovske viri na področju vzdrževanja, sanacij in investicij v vodno infrastrukturo niso zadostni. Sredstev za izvajanje ukrepov ni dovolj.

OCENA RAVNI: MNVP: 4, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je za osebe, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov, na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, ter kako pogosto so te osebe že bile vključene v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Opišite, kako je organizirano obveščanje osebja, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, o ciljih, prioritetah in postopkih.

Deloma je odgovor na to vprašanje že podan v odgovorih na vprašanja 21, 22 in 28.

Šele v drugem ciklusu izvajanja poplavne direktive je mogoče govoriti o usposobljenosti strokovnjakov. Obveščanje strokovnjakov za izvedbo ukrepov glede izhodišč, problematike, ciljev in ukrepov je bilo izvedeno v okviru načrtovanja. Vzdrževanje objektov vodne infrastrukture in sanacije potekajo po ustaljenih načrtih, izvajalci so ustrezno obveščeni in usposobljeni in imajo zadostne izkušnje. Podobno velja za napovedovanje in opozarjanje v primeru poplav ter za interventno ukrepanje ob poplavah. Na področju izvajanja preventivnih negradbenih ukrepov se izkušnje, pridobljene v prvem ciklusu izvajanja poplavne direktive, nadgrajujejo v drugem ciklusu.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.3 Strokovno znanje: 3.00 (2).

3.3.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza / električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni

strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah (čezmejno obvladovanje tveganj). Za obravnavo novih tveganj je zato treba vzpostaviti mrežo za odziv, v okviru katere se lahko mobilizirajo vse potrebne zmogljivosti različnih deležnikov.

Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (nosilec, sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop glede vključevanja javnih/zasebnih deležnikov ali upravljanja mreže deležnikov ter navedite vrste deležnikov, ki prispevajo k izvajanju ukrepov, in opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Odgovor na to vprašanje je deloma podan že v odgovorih na vprašanji 21 in 25.

Pri izvedbi ukrepov za preventive in pripravljenost sodelujejo MNVP in organa v sestavi DRSV in ARSO. Pri nekaterih ukrepih je predvideno sodelovanje URSZR oziroma sistema VPNDN, MGRT, MKGP in občin.

Kar se tiče izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v okviru sistema VPNDN, so v odvisnosti od ukrepa lahko vključeni tako URSZR, sile za zaščito, reševanje in pomoč in enote civilne zaščite (glede na Uredbo o opremljanju, organiziranju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč in enot Civilne zaščite) kot tudi npr. Slovenska vojska (ki je bila vključena v določene aktivnosti npr. ob poplavi leta 2010 ipd.)

Pri izvajanju zaščite in reševanja se vključujejo pri določenih nesrečah tudi zasebna podjetja – koncesionarji ipd, s katerimi imajo nosilci načrtovanja sklenjene pogodbe.

Kar se tiče državljanov, gre predvsem za sposobnost, da lahko ob nesreči uspešno izvajajo osebno in vzajemno zaščito. Bili pa so tudi primeri, ko so se prostovoljci – državljani v opazni meri prostovoljno vključevali v reševanje ob nesreči, v izvajanje enega od ukrepov, identificiranih v okviru sistema VPNDN, to je v izvajanje zaščite in reševanja (npr. ob poplavi v Železnikih leta 2007). Pri tem ni šlo le za domačine, ampak za ljudi iz celotne države. To naj ne bi bila zaželjena praksa.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3

Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, kateri čezmejni ukrepi za preventivo in pripravljenost se izvajajo, kateri drugi deležniki sodelujejo pri teh ukrepih in ali so bile na podlagi skupnega izvajanja ukrepov oblikovane konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje (npr. memorandum o soglasju ali dogovori o ravni storitev) ter opišite morebitne izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Čezmejno izvajanje ukrepov poteka v okviru projektov programa INTERREG V-A Slovenija-Hrvaška (FRISCO), Slovenija-Italija (VISFRIM), Slovenija-Avstrija (GoMura). V

sklopu projektov se- je izvajala analiza poplavne nevarnosti in ogroženosti, določitev in izvedbo negradbenih in gradbenih ukrepov, ozaveščanje javnosti.

Kar se tiče sistema VPNDN je za URSZR načelni odgovor glede izvajanja določenih ukrepov lahko vezan na odgovor na vprašanje 27 (npr. skupni projekti, izvajanje mednarodnih vaj na državni ravni ipd., npr. s Hrvaško, Avstrijo in Italijo).

Leta 2014 je Slovenija zagotovila reševalno in materialno pomoč Hrvaški, Bosni in Hercegovini ter Srbiji. Slovenija je mednarodno pomoč ob poplavah zagotovila tudi leta 2022 (Islamska Republika Pakistan), leta 2020 (Mozambik), leta 2018 (Nigerija), leta 2017 (Albanija), leta 2016 in 2015 (Severna Makedonija).

Ob poplavah avgusta 2023 je Slovenija zaradi poplav prvič zaprosila za obsežno mednarodno pomoč prek mehanizma civilne zaščite, in sicer predvsem v humanitarni, inženirski in tehnični pomoči. Pomoč je nudilo več kot 10 držav, v pomoč se bile vključene tudi vojske nekaterih držav.

OCENA RAVNI: MNVP: 2, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3

Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so sklenjeni dogovori, s katerimi se spodbuja zadostna kakovost, kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih izvajajo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani ublažitvi tveganja, ter ali so bile pridobljene izkušnje, ki bi se lahko izmenjale.

Zadostna kakovost izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost se spodbuja s pregledom dokumentacije in oceno učinkovitosti ukrepov s pomočjo kart poplavne ogroženosti.

Pričakovani rezultati ustreznih ukrepov se lahko oblikujejo tudi v okviru oblikovanja sprejemljivega tveganja za poplave. Ocena tveganja za poplave s scenariji tveganja, osnovani na dejanskih preteklih dogodkih, in s pripadajočimi analizami tveganja, je pokazala dejanske vplive in verjetnost intenzivnih poplavnih dogodkov. Uspešnost in ustreznost načrtovanja in izvajanja identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi naj bi zmanjšali posledice in verjetnost poplav, bodo pokazali naslednji večji poplavni dogodki.

Kar se tiče sistema VPNDN, je ocena, da je sistem VPNDN ob vseh velikih poplavnih dogodkih po letu 1990 svoje naloge dobro opravil in tako naj bi bilo tudi v prihodnje. To po prvih ocenah velja tudi za odziv na avgustovske poplave 2023.

OCENA RAVNI: MNVP: 2, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.4 Drugi deležniki: 3,00.

3.3.5 Postopki

Obvladovanje tveganja mora vključevati razvoj vzpostavljenih postopkov za zagotovitev delovanja sistema za obvladovanje tveganj. V okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je zato treba opredeliti postopke, ki prispevajo k zmanjšanju tveganja.

Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so vzpostavljeni postopki, kako delujejo v praksi, ali so razviti standardni operativni postopki, in če da, za katere operacije, ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Program ukrepov predvideva vzdrževanje in nadgradnjo postopkov napovedovanja in opozarjanja na poplave, ki v praksi delujejo in se redno preverjajo. Program predvideva tudi, da je za primere interventnega ukrepanja ob poplavah potrebno zagotoviti opremo za reševanje in ustrezno izobraževanje ter usposabljanje zadostnega števila osebja za pomoč, zaščito in reševanje. Potrebno je ohraniti in okrepiti dosedanja povezanost in sodelovanje poklicnih, prostovoljnih in dolžnostnih sil za zaščito, reševanje in pomoč, ter skrbeti za njihovo redno usposabljanje in izobraževanje. Redno je treba izvajati reševalne vaje ter izobraževati ogroženo prebivalstvo za primer pravilnega odzivanja ob poplavah (osebna in vzajemna zaščita).

Kar se tiče sistema VPNDN, je odgovor na to vprašanje pozitiven.

Največ je v tem kontekstu narejenega na nekaterih sistemih zgodnjega opozarjanja na nesrečo v okviru MNVP (jedrska nesreča, intenzivni ali škodljivi vremenski pojavi, poplave ...). ARSO in URSZR imata na področju zgodnjega obveščanja za opozarjanje na intenzivne ali škodljive vremenske pojave, med katere spadajo tudi poplave, dobro razvito sodelovanje, izmenjavo podatkov in vpeljane protokole. Pripravljen je tudi dogovor o sodelovanju oziroma izmenjavi podatkov med URSZR in ARSO, vendar še ni sprejet.

ARSO je v prejšnjem desetletju močno prenovil in razširil mrežo vodomernih postaj, tudi iz finančnih sredstev EU (projekt BOBER), pri čemer je v pripravi nov kohezijski projekt, v katerem je predviden nadaljnji razvoj tega področja. Prav tako se kontinuirano razvijajo meteorološki modeli pod okriljem konzorcijev, katerih članica je ARSO (ECMWF, ALADIN). Oboje omogoča boljše opazovanje stanja vodotokov in napovedovanje poplav ter posledično učinkovitejše obveščanje na poplave v sistemu VPNDN. Meteorološki in hidrološki podatki za javnost so dostopni na teletekstu TV Slovenija in na spletni strani ARSO. Protokoli izmenjav podatkov s tega področja med ARSO in URSZR obstajajo in bodo v bodoče še dodatno izpopolnjeni. Podobna aplikacija o hidrološkem stanju na vodotokih, s poudarkom na posledicah na terenu, se nahaja na URSZR (Monitoring voda v aplikaciji SMOK), ki pa je potrebna prenove. Do navedenih aplikacij je mogoče javno dostopati.

Aktiviranje sil in sredstev ZRP in izvajanje dispečerstva ob nesrečah, delno tudi izvajanje zgodnjega opozarjanja (izvajanje obveščanja po načrtih zaščite in reševanja, izdajanje rednih in izrednih informativnih biltenov, objave v medijih in na spletu) se skladno s potrebami in vsebino načrtov zaščite in reševanja ter odločitev vodij intervencij in poveljnikov civilne zaščite izvaja v ReCO in CORS. Za delovanje CORS in ReCO ob posameznih nesrečah so bili razviti številni standardni operativni postopki – tudi za primer poplav. Delo v centrih za obveščanje je urejeno tudi s Pravilnikom o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Pripravljena sta postopkovnika tako za sprejem, kot tudi za nudenje mednarodne pomoči ob večjih naravnih ali drugih nesrečah.

Centri za obveščanje se srečujejo z občasnim pomanjkanjem kadrovske zmogljivosti.

Centri za obveščanje lahko za potrebe zgodnjega opozarjanja uporabljajo lastno aplikacijo v sistemu SMOK z imenom Monitoring voda, ki pa je zaradi neustrezne programske zasnove ter zastarelih podatkov samo še pogojno uporabna.

Ob večjem poplavnem dogodku oziroma ob neposredni nevarnosti obstaja možnost alarmiranja prebivalcev prek sistema javnega alarmiranja. Iz naslova koriščenja finančnih sredstev iz kohezijskih skladov EU v obdobju 2014–2020 je bilo v okviru projekta »Informiranje in ozaveščanje prebivalcev Slovenije o ukrepih ob poplavah ter zgodnje alarmiranje in obveščanje poplavno ogroženih subjektov na območju pomembnega vpliva poplav« prenovljenih in/ali zamenjanih 98 siren javnega alarmiranja, zlasti na območjih pomembnega vpliva poplav, v okviru projekta FRISCO, ki je potekal na območjih porečij Mure, Drave, Sotle in Kolpe, pa je bilo nameščenih 17 novih siren javnega alarmiranja.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.5 Postopki: 3,00.

3.3.6 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj za nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato vseskozi med izvajanjem teh ukrepov zagotavljati, da se uporabljajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z ustreznimi deležniki, vključno z državljani.

Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi subjekti ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim službam zagotovi, da so ustrezno obveščene in da lahko prispevajo svoje znanje.

Pretok informacij in sodelovanje med subjekti lahko na splošno ocenimo kot zadovoljiv.

Na področju sistema VPNDN se URSZR zavzema za sodelovanje in medsebojno izmenjavo informacij, saj je medsebojno poznavanje pristojnosti in trenutnega dela na področju obvladovanja nesreč pomembno za kontinuiteto in napredek pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, pa tudi na drugih področjih dela, kjer je pomembno, da se deluje usklajeno oziroma povezovalno. Kot dober primer takega sodelovanja se lahko izpostavi delovanje Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Pretok informacij in sodelovanje med subjekti lahko na splošno ocenimo kot zadovoljiv.

Sodelovanje med ARSO in URSZR na področju zgodnjega obveščanja zaradi poplav je opisano že v odgovoru na vprašanje 41.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljani, osveščanje in krepitev zaupanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je organizirano obveščanje državljanov in komuniciranje z njimi pred izvedbo ukrepov, med njo in po njej ter opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Pred izvedbo ukrepov NZPO, zlasti tistih v pristojnosti MNVP, je komuniciranje z državljani izvedeno v okviru procesa načrtovanja prek javnih posvetovanj, razgrnitev in obravnave, med izvedbo ukrepov v okviru ozaveščanja in informiranja o projektih, po izvedbi projektov pa z informiranjem o učinkovitosti izvedenih ukrepov glede na spremembo stopnje ogroženosti.

Ob nekaterih nesrečah je pomembno tudi pojavljanje strokovnjakov, predstavnikov štabov civilne zaščite in vodij intervencij v medijih, zlasti med in neposredno po poplavah, saj jim javnost v določenih primerih zaupa bolj kot če bi določene informacije bile podane na bolj formalen način ipd. Njihovo pojavljanje v medijih ob poplavah je v zadnjem obdobju pogostejše.

Tukaj so tudi novi načini komuniciranja z javnostjo kot so facebook, twitter (socialna omrežja), tudi izdelave krajših filmov, TV spotov, radijskih oglasov, oglaševanje preko avtobusov in publikacij, aplikacij, ipd. URSZR se teh novih načinov komuniciranja z javnostjo že poslužuje.

Kar se tiče URSZR, je javnost lahko vključena pri izdelavi ocen ogroženosti, načrtih zaščite in reševanja, dnevno pa so prek dnevnih in izrednih informativnih biltenov (vključuje tudi objave na spletnih straneh in na teletekstu TV Slovenija) javnosti na razpolago tudi informacije o pomembnejših dogodkih in nesrečah na področju sistema VPNDN. Na spletni strani gov.si so objavljeni tudi napotki za osebno in vzajemno zaščito ob poplavi ter ostalo gradivo (zgibanke, plakati, aplikacije, TV spoti, radijski oglas, didaktični filmi, didaktične igre

in prispevki v mladinskem tisku). Po potrebi se oglašuje na socialnih omrežjih, avtobusih, bannerjih ter televizijskih in radijskih hišah.

V okviru kohezijskega projekta »Informiranje in ozaveščanje prebivalcev Slovenije o ukrepih ob poplavah ter zgodnje alarmiranje in obveščanje poplavno ogroženih subjektov na območju pomembnega vpliva poplav« je bilo med letoma 2019 in 2021 izvedenih 20 različnih dogodkov oziroma aktivnosti in orodij z namenom informiranja prebivalcev o možnih ukrepih, ozaveščanja o pravilnem ravnanju in ukrepanju pred poplavo, ob napovedi poplave, med njo in po njej z namenom izvajanja osebne in vzajemne zaščite.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 4, SKUPAJ: 3.

Ocena ravni za 3.3.6 Obveščanje in komuniciranje: 3.00 (3).

Ocena ravni upravnih zmožnosti 3.00 (3).

Ocena tehničnih zmožnosti

3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT

V okviru tega dela ocene tehnične zmožnosti se oceni, ali obstoječa infrastruktura, kot so ceste, stavbe, jezovi, železniške proge, mostovi, sateliti, podzemne cevi, kabli (komunikacije), bolnišnice, zaklonišča, sistemi zgodnjega opozarjanja itd., ki se štejejo za pomembne za ublažitev ugotovljenih tveganj, izpolnjujejo določene standarde zanesljivosti, varnosti ali učinkovitosti.

Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli infrastruktura, ki je kritična v smislu ublažitve posameznih tveganj za nesreče, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za nesrečo, ali se vodi seznam relevantne infrastrukture, in če da, ali se redno pregleduje, ali so ugotovljene potrebe po naložbah ter ali se izvaja nacionalna politika v zvezi s kritično infrastrukturo.

Stanje infrastrukture za hidrološki in meteorološki monitoring, ki se uporablja tudi za napovedovanje poplav, se analizira v okviru nalog ARSO, ki tudi izvaja ukrep napovedovanja poplav. Sistem za opozarjanje v primeru poplav na državni, regijski in lokalni ravni vzdržuje URSZR, ki skrbi tudi za stanje sil in sredstev za interventno ukrepanje ob poplavah. Ukrep, ki ga izvaja URSZR, določa, da je za primere interventnega ukrepanja ob poplavah potrebno zagotoviti opremo za reševanje in ustrezno izobraževanje ter usposabljanje zadostnega števila osebja za pomoč, zaščito in reševanje). Relevantna infrastruktura in njeno stanje se opredeli pri pripravi strokovnih podlag za izvedbo ukrepov.

Učinek relevantne infrastrukture se pri načrtovanju upošteva pri analizi nevarnosti in ranljivosti.

Odgovor s področja sistema VPNDN na to vprašanje je delno oziroma smiselno že podan v odgovorih na vprašanji 24 in 29. Poleg tega pa gre pri izvajanju zaščite in reševanja tudi za vprašanje ustrezne opreme oziroma sredstev za ZRP (predvsem gasilcev).

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT: 3,00.

3.3.8 Oprema in zaloge

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali oprema za preventivo in pripravljenost izpolnjuje standarde, ki se zahtevajo za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se vodi in posodablja evidenca razpoložljive opreme in njene uporabe. Opišite, ali se v postopku izvajanja ukrepov ugotavljajo potrebe po opremi za ustrezno blažitev tveganja za nesrečo, ki so obravnavane v postopku načrtovanja, in če da, katere so te potrebe, ali se vodi in analizira evidenca razpoložljive opreme, da bi se ugotovilo, ali omogoča ugotavljanje dodatnih potreb ali neskladij, ter kateri ukrepi se sprejmejo za zadovoljitev teh potreb.

Na MNVP se vodijo evidence infrastrukture za hidrološki in meteorološki monitoring, sistema za opozarjane v primeru poplav in sil in sredstev za interventno ukrepanje ob poplavah. Na podlagi obstoječih evidenc se potrebe po dodatni opremi opredelijo v okviru priprave strokovnih podlag za izvajanje ukrepov.

V zadnjih dobrih 30 letih je bilo v RS kar nekaj velikih poplavnih dogodkov. Na intervencijah s področja zaščite in reševanja je sodelovalo mnogo gasilcev in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, neredko tudi tako, da so na pomoč prispeli tudi iz regij, ki so bile poplavno manj prizadete. Podatki sodelujočih in o uporabljeni gasilski in drugi opremi in sredstvih so lahko podlaga za oceno potreb ob prihodnjih večjih poplavnih dogodkih ne le količinsko, temveč tudi strukturno (katere enote, kakšna sredstva za zaščito in reševanje in v kakšnem obsegu). Iz tega izhaja tudi potrebnost in pomembnost ustreznih analiz po koncu dogodka.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se morebitna ugotovljena tveganja dobavne verige ter kako se analizira vpliv teh tveganj, kateri ukrepi se po potrebi sprejmejo za zmanjšanje teh tveganj in ali se v ta namen sklenejo čezmejni dogovori ali sporazumi o sodelovanju.

Tveganj dobavne verige se pri ocenjevanju količine protipoplavnih sredstev (vreče s peskom, mobilni zidovi, črpalke, generatorji, gradbeni stroji, ...) ne ugotavlja sistematično.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: n.r., SKUPAJ: 3

Ocena ravni za 3.3.8 Oprema in zaloge: 3,00.

3.3.9 Strokovno tehnično znanje

Strokovno tehnično znanje vključuje kompetence, ki so na voljo, in metodologije, ki so bile razvite za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Glede na to, da strokovno tehnično znanje ni opredmetena zmogljivost, se zahteva po temu znanju zagotavlja z dokumentiranjem ali izmenjavo izkušenj in učenjem.

Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se strokovno tehnično znanje, ki se uporablja in se šteje za potrebno pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ali se za izvajanje uporabljajo tehnična orodja, in če da, katera, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, da se lahko nenehno izpopolnjujejo za uporabo tehničnih orodij, kako se znanje izmenjuje med osebami, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako se spodbuja poklicni razvoj.

Odgovor na to vprašanje je lahko v delu isti kot tozadevna vsebina odgovorov na vprašanji 22 in deloma 37. Vsi sodelujoči oziroma akterji ukrepov imajo potrebno strokovno znanje za ustrezno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Pri izvajanju ukrepov se uporabljajo metode hidrološkega in hidravličnega modeliranja, prostorskega modeliranja, načrtovanja podatkovnih baz, izvajanja hidrometričnih in pluviometričnih meritev, metode nomotehnike, načrtovalske metode, veščine in postopki reševanja in logistične metode. Na operativni ravni se uporabljajo programska orodja za 1D in 2D hidrološko in hidravlično modeliranje, GIS orodja, geodetska, meteorološka in hidrološka terenska oprema, oprema sil za zaščito in reševanje. Strokovnjaki imajo v okviru svojih delovnih organizacij na voljo usposabljanja s področij dela. Izmenjava znanj in

poklicni razvoj se spodbuja v okviru udeležbe na seminarjih, delavnicah, posvetih, konferencah.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3.

Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se način in vrsto usposabljanja, ki se zagotavlja za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Odgovor je v zvezi z nekaterimi ukrepi za pripravljenost delno lahko povezan z odgovori na vprašanja 22, 37 in 47.

Nabava in logistika pride sta pomembni zlasti pri izvajanju ukrepa interventno ukrepanje ob poplavah, kjer je treba zagotoviti opremo za reševanje in ustrezno izobraževanje ter usposabljanje zadostnega števila osebja za pomoč, zaščito in reševanje.

Na URSZR in na MORS tudi službe, ki vodijo nabavne in logistične postopke, strokovnjakom (s področja vsebine ukrepov) vsega tega ni nujno potrebno vedeti. Pomembna je le ustrezna povezava in sodelovanje med strokovnjaki in službami v okviru ministrstva, ki se ukvarjajo z nabavnimi in logističnimi postopki.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se te metode uporabljajo pri ukrepih za preventivo in pripravljenost, ali se za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja izvajajo usposabljanja, in če da, katera, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna naravna nesreča. Na vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47 in 48. Sicer pa je to področje, kjer bo treba postoriti še več aktivnosti.

Strokovnjaki, zadolženi za izvajanje ukrepov, se lahko v nujnih primerih odločijo za povečanje zmogljivosti opreme in sistemov na podlagi rezultatov pregleda delovanja opreme in sistemov in ocene zmogljivosti.

V sistemu VPNDN si npr. prizadevamo za stalno zagotavljanje in nadomeščanje porabljenih, okvarjenih ali iztrošenih materialnih in drugih sredstev, tako v okviru ustvarjanja ustreznih pogojev za delovanje v upravno-administrativnem področju, še bolj pa na področju odziva (zagotavljanje ustreznih sredstev za ZRP).

OCENA RAVNI: MNVP: 2, VPNDN: 3, SKUPAJ: 2

Ocena ravni za 3.3.9 Strokovno tehnično znanje: 2,67 (2).

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 2,89 (3).

Ocena finančnih zmožnosti

3.3.10 Financiranje

V okviru te zahteve se oceni, ali sta zagotovljena razpoložljivost in hitra dostopnost finančnih sredstev za financiranje verjetnih izrednih razmer, ki so bile ugotovljene v okviru ocene tveganja za posamezno nesrečo in načrtovanja.

Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku izvajanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni ukrepi za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo neskladja, dodatne potrebe ali pravne oziroma politične prepreke.

Urejeno financiranje je zelo pomembna podlaga za nemoteno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Odgovor se deloma lahko naveže na vsebino odgovora na vprašanje 32. Proračunska sredstva na ravni države za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost obstajajo, tako iz rednih sredstev kot iz proračunske rezerve. Ministrstva, pristojni organi ter v manjšem delu tudi občine so proračunski uporabnik. Nekateri ukrepi se delno financirajo tudi na lokalni ravni.

Vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev se izvaja prek sredstev za proračunsko rezervo, ki deluje kot proračunski sklad. Sredstva proračunske rezerve se uporabljajo za financiranje izdatkov za odpravo posledic naravnih nesreč. Po dogodku leta 2014 je bil izdelan akcijski načrt, ki poleg kratkoročnih interventnih ukrepov lahko vključuje tudi dolgoročne ukrepe za preventivo in pripravljenost. Za izvedbo akcijskega načrta se zagotovijo dodatna proračunska sredstva.

S prožnim dodeljevanjem sredstev je mišljeno zagotavljanje finančnih sredstev po nesreči z Zakonom o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno

prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22 in 18/23 – ZDU-1O), ki določa pogoje in način uporabe sredstev proračuna Republike Slovenije pri odpravi posledic naravnih nesreč ter

- pogoje in način njihovega pridobivanja oziroma dodeljevanja z namenom, da pomoč prizadetim zaradi naravne nesreče zagotovi čimprejšnje varno bivanje in ponovno izvajanje dejavnosti,
- pogoje in način njihovega dodeljevanja pri odpravi posledic škode v kmetijstvu zaradi naravnih nesreč ter
- pogoje in način njihovega dodeljevanja pri odpravi posledic škode v gospodarstvu zaradi naravnih nesreč.

Sredstva za odpravo posledic nesreč se zagotovijo za vsako koledarsko leto v proračunu Republike Slovenije. Višina sredstev se določi na podlagi ocene o potrebnih sredstvih za izvedbo ukrepov iz programa odprave posledic nesreče. Če je program odprave posledic nesreče sprejet v letu nastanka naravne nesreče, se za izvajanje ukrepov odprave posledic naravne nesreče na stvareh v tem proračunskem letu zagotovijo sredstva v okviru še razpoložljivih proračunskih sredstev, namenjenih vzdrževanju stvari v državni ali občinski lasti, ter v okviru sredstev državne proračunske rezerve.

OCENA RAVNI: MNVP: 3, VPNDN: 3, SKUPAJ: 3

Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstajajo načrti v zvezi z delitvijo finančnega bremena; navedite, ali se je država članica obrnila na deležnike, in če da, na katere, ter ali se pripravljajo oziroma so že bili sklenjeni sporazumi za kritje teh stroškov.

Odgovor na to vprašanje je delno podan že v odgovoru na vprašanje 50. Gre torej za ustrezna razmerja višine finančnih sredstev v državnem proračunu za proračunske porabnike. Pomembno pa je načrtovanje in rezervacija sredstev za izvajanje ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost tudi na nižjih ravneh, zlasti na ravni lokalnih skupnosti

Ob nesreči in tudi v mirnodobnem času, ko se ukrepi za preventivo in pripravljenost načrtujejo, izvajajo in izpopolnjujejo, vsak krije svoje stroške izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Ob poplavah, ko je aktiviran državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah okolju, stroške intervencij (izvajanja zaščite in reševanja) lahko delno krije država.

OCENA RAVNI: MNVP: 4, VPNDN: 4, SKUPAJ: 4

Ocena ravni za 3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov: 3,50.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,50 (3).

Ocena zmožnosti izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost: 3,13 (3).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave: 3,03 (3).

4 Povzetek ocene

Povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave je pripravljen skladno s petim poglavjem smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (Povzetek). V tabelaričnem delu v poglavju 4.2 vsebuje kratke povzetke odgovorov iz prejšnjega poglavja, večji podurek pa je na številčnih ocenah (vrednostih in stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave).

4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave na različnih vsebinskih ravneh

V povzetku so v preglednici v naslednjem poglavju (4.2) povzete ocene ravni vseh posameznih vprašanj. Poleg ocen ravni vsak odgovor v stolpcu »Opombe« vsebuje tudi strnjen povzetek in po potrebi tudi utemeljitev za izbiro ravni. Vpisna preglednica vsebinsko izhaja iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče.

Poleg tega so bile v tej preglednici ugotavljane oziroma na spodaj opisan način opredeljene tudi ocene ravni na nadaljnjih, višjih nivojih oziroma vsebinskih sklopih (na četrtem nivoju (npr. za posamezna področja kot so okvir, koordinacija, oprema, strokovno znanje, drugi deležniki itd.), na tretjem nivoju (npr. za posamezne vrste zmožnosti – upravne, tehnične, finančne), na drugem nivoju (za področje ocene tveganja za posamezno nesrečo, za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) ter na prvem oziroma končnem nivoju - za nesrečo kot celoto.

Postopek ocenjevanja po posameznih vsebinskih sklopih oziroma na vseh nivojih je bil v preglednici v poglavju 4.2, na katero se nanašajo tudi vse nadaljnje razlage, izveden na naslednji način:

1. Posamezno vprašanje in ocena ravni za obravnavano vprašanje (1–51), ki je zapisana ob koncu vsakega odgovora v poglavju 3 in vpisana v preglednico v poglavju 4.2, predstavljata najnižji, 5. nivo. Mogoče so ocene od 1 do 4, vedno v celem številu, v določenih primerih tudi n. r. Na vprašanja v tej oceni so večinoma odgovarjali trije organi (MNVP in URSZR), ki so pripravili svoj del posameznega odgovora (tako pisno kot številčno oceno ravni), vezanega na delovno področje in pristojnost organa. Ocena ravni posameznega odgovora je bila v takem primeru izračunana tako, da so bile seštete parcialne ocene vseh organov in dobljena vsota deljene s številom organov, ki so na konkretno vprašanje odgovarjali. Tako dobljeno število ni vedno celo število, v tem primeru se je za končno oceno ravni posameznega odgovora upošteval preračun iz preglednice v tem poglavju.

2. Če je v četrtem nivoju le eno vprašanje, je ocena (vrednost) ravni za ta nivo v bistvu enaka oceni za to vprašanje (tak primer je npr. pri nivoju 3.1.1, kjer je v okviru Okvira le eno vprašanje, podobno je npr. tudi pri vprašanju 7 in ravni 3.1.4 itd.), le da je v tem primeru ocena (vrednost) zapisana kot decimalno število. Če je vprašanj v okviru četrtega nivoja več, je ocena za ta nivo izračunana tako, da so bile seštete ocene vseh posameznih vprašanj in vrednost deljena s številom vprašanj v tem nivoju. Tak primer je npr. pri nivoju 3.1.5, kjer so tri vprašanja. Vprašanj, na katera se zaradi nerelevanosti ne pripravi odgovor (n. r.), ali odgovor iz kakršnih koli vzrokov ni bil pripravljen, se pri tem ne upošteva.

3. Vrednost ravni na tretjem nivoju (npr. Upravnih zmožnosti v vrstici 2) je bila izračunana tako, da so bile seštete vrednosti vseh vsebin na četrtem nivoju (npr. v primeru Upravnih zmogljivosti pri oceni tveganja za posamezno nesrečo je to seštevek vrednosti ravni 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.5). Dobljena vrednost je bila nato deljena s številom ravni (v konkretnem primeru 5, oziroma z manj, če bi se zgodilo, da na tretjem nivoju morda ne bi imeli relevantnega odgovora oziroma bi bil odgovor n. r.). Tako dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število. Dobljena vrednost je na način, opredeljen v preglednici v tem poglavju, izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave na zaokroženih vsebinskih področjih tretjega nivoja.

4. Vrednost ravni na drugem nivoju – na nivoju ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je izračunana tako, da so bile dobljene (decimalne) vrednosti za ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov in na področju izvajanja ukrepov, torej vrednosti tretjega nivoja, seštete in deljene s tri. Dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število, obenem pa je na način, opredeljen v preglednici 4, praračunana in izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave na področju ocenjevanja tveganja za nesrečo, načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

5. Skupna ocena (vrednost in stopnja) zmožnosti za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo (prvi nivo) (vrstica 126 v preglednici 5) je bila izračunana tako, da je bila sešteta vrednost, povezana z oceno tveganja za posamezno nesrečo (vrstica 40 v preglednici v naslednjem poglavju (4.2)), vrednost za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 78 v preglednici v naslednjem poglavju (4.2)) in vrednost za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 125 v preglednici v naslednjem poglavju (4.2)) ter seštevek deljen s tri. Dobljena vrednost, ki je decimalno število, predstavlja končno vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo. Dobljena vrednost je bila prek opredeljenih rangov v preglednici v tem poglavju pretvorjena še v skupno – končno stopnjo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo.

Vse te izračunane ocene (na četrtem nivoju vrednosti ravni, na višjih nivojih pa vrednosti in stopnje) se bile nato naknadno vpisane še pod posamezne vsebinske sklope vprašanj v prejšnjem poglavju 3.

Preglednica v tem poglavju predstavlja preračun vrednosti v cela števila in razlago stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 5: Preračun vrednosti v cela števila in razlaga stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo na posameznih vsebinskih sklopih:

Skupna vrednost ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo oziroma posameznih vsebinskih sklopov	Barvna lestvica in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Razlaga stanja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo
do 1,50	1	dejavnosti se večinoma še niso pričele (zmožnosti večinoma niso ugotovljene)	Tveganja za nesrečo se ne obvladuje ali le v manjši meri, vplivi in/ali verjetnosti nesreče se ob takšnem trendu dolgoročno lahko povečujejo
1,51 – 2,50	2	zmožnosti so večinoma ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek	Tveganje za nesrečo se delno ali pretežno obvladuje, ni verjetno zmanjšanje vplivov in/ali verjetnosti nesreče
2,51 – 3,50	3	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih	Tveganje za nesrečo se obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov na večini področij in/ali verjetnosti nesreče
3,51 – 4,00	4	zmožnosti so večinoma integrirane in se izboljšujejo	Tveganje za nesrečo se v celoti obvladuje, obstaja velika verjetnost zmanjšanja vplivov in/ali verjetnosti nesreče na raven sprejemljivega tveganja za nesrečo

Višja končna vrednost in stopnja predstavljata boljši rezultat. Ocena oziroma vrednost 3,51 ali več pomeni (kar predstavlja najvišjo stopnjo 4) da smo kot država - skupnost sposobni zaznavno zmanjševati vplive in/ali verjetnost obravnavanega tveganja za nesrečo in tudi, da obstaja velika verjetnost, da bi z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v zadanem obdobju (npr. pri poplavah je to obdobje do leta 2021) vplive in/ali verjetnost obravnavne nesreče uspeli znižati do opredeljenega sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo. Vrednosti rumenega polja (med 2,51 in 3,50), ki se uvrstijo v stopnjo 3, predstavljajo še sprejemljivo raven zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo in pomenijo, da je tveganja za obravnavano nesrečo obvladljivo in da je mogoče upravičeno pričakovati, da bi se glede na ugotovljeno stanje ukrepov za preventivo in pripravljenost velikosti vplivov in/ali verjetnosti lahko nekoliko znižale.

Vrednosti v oranžnem polju (od 1,51 do 2,50 – stopnja 2) ali celo v rdečem polju (do 1,50 – stopnja 1) so nižje, manj zaželeni vrednosti. Takšne vrednosti pomenijo, da se tveganje za nesrečo le delno ali v veliki meri ne obvladuje oziroma, zlasti pri vrednostih, ki bi se uvrstile v rdeče polje, da nekatere aktivnosti, s katerimi se bi lahko zmanjševalo vplive in/ali verjetnost tveganja pri obravnavani nesreči, niso niti identificirane niti le-te ne potekajo ali pa v neustreznem - premajhnem obsegu.

4.2 Povzetek ocene

Tabelarični povzetek, ki je vsebinsko praktično skoraj v celoti prevzet iz smernic Evropske komisije o zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, predstavlja jedro tega poglavja. V preglednici so predstavljena vsa vprašanja, dodane ocene ravni zanje, opombe (kratki pozvetki odgovorov in/ali utemeljitev izbire ravni, poleg tega pa še izračuni zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na višjih nivojih, vse do končne vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave.

Preglednica 6: Povzetek ocene zmožnosti za obvladovanje tveganja za poplave

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
1	OCENA TVEGANJA ZA POPLAVE		
2	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
3	3.1.1 Okvir		
4	Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?	4	Okvir je določen in uveljavljen z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
5	Ocena ravni za 3.1.1	4,00	
6	3.1.2 Koordinacija		
7	Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite določa, katere ocene tveganja za posamezne nesreče se izdelujejo, roke za izdelavo, zadolžene organe (nosilci, sodelujoči organi, drugi sodelujoči, Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, Medresorska delovna skupina za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
			zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče) in njihove naloge.
8	Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?	3	Izhajajoč iz okvira je odgovornost za izdelavo ocene tveganja za poplavo dodeljena ustrezno.
9	Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?	4	Poplave je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, kar se je upoštevalo tudi pri pripravi scenarijev tveganja in analiz tveganja.
10	Ocena ravni za 3.1.2	3,67	
11	3.1.3 Strokovno znanje		
12	Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?	3	Poplava je kompleksna nesreča z širokim naborom učinkov, zato je bila v izdelavo Ocene tveganja za poplave vključeno več organov v okviru MNVP.
13	Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?	4	Strokovnjaki oziroma posamezniki, vključeni v izdelavo Ocene tveganja za poplave, so strokovno ustrezni, bili pa so tudi v zadostni meri obveščani in informirani o vseh potrebnih vidikih in vprašanjih. Glede na to, da se v preteklosti ocene tveganj za nesreče v konkretni vsebini, načinu dela ipd., v RS niso izdelovale, so bile potrebne izkušnje pridobljene sproti in z izmenjavo z drugimi.
14	Ocena ravni za 3.1.3	3,50	
15	3.1.4 Drugi deležniki		
16	Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?	4	V izdelavo Ocene tveganja za poplave so bili vključeni določeni drugi sodelujoči (npr. ARSO, DRSV), znanstveno-raziskovalne ustanove so bile vključene posredno, prek dostopnih publikacij in študij v zvezi poplavami ipd.
17	Ocena ravni za 3.1.4	4,00	
18	3.1.5 Obveščanje in komuniciranje		

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
19	Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?	4	Javnost je imela možnost sodelovati pri nastajanju ocene skladno s pravno podlago za izdelavo ocen tveganj za nesreče. Ocena tveganja za poplave je javna in javno objavljena v celoti.
20	Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?	4	Ocena tveganja za poplave je javna in javno objavljena v celoti. Podatke in ugotovitve je mogoče uporabljati skladno s predmetnimi pogoji (npr. navedba vira ipd.).
21	Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?	4	Strategija obveščanja in rezultati Ocene tveganja za poplave niso nujno povezani. Neporedno ugotavljanje nevarnosti pojavljanja poplav je v pristojnosti MOPE (ARSO), kar slednje tudi na ustaljen način izvaja in opozorila distribuira.
22	Ocena ravni za 3.1.5	4,00	
23	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,83 (4)	
24	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
25	3.1.6 Metodologija		
26	Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?	4	Vsebina ocen tveganja za posamezne nesreče je predpisana z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je sprejela Vlada RS; upoštevana je tudi predmetna smernica Evropske komisije. Metode in tehnike za izdelavo konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo izbere nosilec. Ocene se pregledujejo in dopolnjujejo skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
27	Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?	1	Scenariji tveganja niso predvidevali in upoštevali morebitnih čezmejnih razsežnosti.
28	Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?	3	Kritična infrastruktura (na ravni države) je bila upoštevana skladno z zmožnostmi, predvsem področje telekomunikacijske infrastrukture.
29	Ocena ravni za 3.1.6	2,67	
30	3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija		
31	Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?	3	Osnovni pogoji na področju IKT infrastrukture so zagotovljeni.
32	Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?	4	Za poplavne dogodke po letu 1990, delno pa tudi za starejše dogodke, so bili na voljo ustrezni podatki.
33	Ocena ravni za 3.1.7	3,50	
34	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,09 (3)	
35	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
36	3.1.8 Financiranje		
37	Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?	3	Za ocene tveganja za posamezne nesreče (za nove ocene, za dopolnitev obstoječih ocen – to pa lahko velja tudi za poplavno oceno), na katere vplivajo podnebne spremembe, so na voljo določena kohezijska sredstva.
38	Ocena ravni za 3.1.8	3,00	
39	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
40	OCENA ZMOŽNOSTI ZA OCENO TVEGANJA ZA POPLAVE	3,31 (3)	
41	NAČRTOVANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
42	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
43	3.2.1. Koordinacija		
44	Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	3	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi.
45	Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?	4	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi. Pravni akti se po potrebi obdobjno spreminjajo glede na nove okoliščine in potrebe.
46	Ocena ravni za 3.2.1	3,50	
47	3.2.2 Strokovno znanje		
48	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?	2	V načrtovanje ukrepov ni vključenih dovolj strokovnjakov. Institucionalno gledano pri načrtovanju sodelujejo MNVP, organa v sestavi DRSV in ARSO ter javni zavod IZVRS, naloge in odgovornosti pa niso jasno opredeljene in razmejene.
49	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	2	Strokovnjaki se usposabljujejo tudi na nacionalnih in mednarodnih delavnicah, seminarjih, posvetih in konferencah, v okviru poplavnih delovnih skupin Evropske komisije, Donavske komisije (ICPDR), Savske komisije (ISRBC) ter bilateralnih vodnogospodarskih komisij.
50	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljnih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?	2	Celovite državne strategije na tem področju ni, obstajajo pa sektorske (strategije, nacionalni programi ipd.), ki jih pripravljajo pristojna ministrstva, zlasti Ministrstvo za naravne vire in prostor.
51	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za	2	Znanje strokovnjakov-načrtovalcev s področja poplav se ohranja in razvija skozi ponovitve

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?		ciklusov izvajanja poplavne direktive.
52	Ocena ravni za 3.2.2	2,25	
53	3.2.3 Metodologija		
54	Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?	3	Ni izdelane objektivne metode določitve ciljev, izbire ukrepov in vrednotenja učinkov.
55	Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?	3	Učinek vodne infrastrukture je upoštevan pri določitvi območij nevarnostnega potenciala poplav za analizo ogroženosti in določitev območij pomembnega vpliva poplav.
56	Ocena ravni za 3.2.3	3,00	
57	3.2.4 Drugi deležniki		
58	Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?	3	V postopek načrtovanja in pripravo variant ukrepov deležniki niso bili vključeni, deležnikom se je le predstavilo rezultate načrtovanja.
59	Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Ocena tveganja za poplave ni direktno usmerjena na javnost in zasebna podjetja saj to niti ni namen te ocene. Ocena je sicer javna in javno objavljena.
60	Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	V vseh fazah priprave Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti se je posamezne korake in vsebine aktivno usklajevalo s sosednjimi državami.
61	Ocena ravni za 3.2.4	3	
62	3.2.5 Obveščanje in komuniciranje		
63	Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih	3	Relevantni deležniki so večinoma ustrezno obveščeni o ključnih elementih načrtovanja, ni pa zagotovljena periodičnost obveščanja.

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?		
64	Ocena ravni za 3.2.5	3	
65	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	2,95 (3)	
66	TEHNIČNE ZMOGLJIVOSTI		
67	3.2.6 Oprema		
68	Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?	2	Programska oprema običajno ustreza ravni načrtovanja, medtem ko strojna oprema pogosto ne zadošča za uporabo sodobnejših programskih rešitev.
69	Ocena ravni 3.2.6	2,00	
70	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	2,00 (2)	
71	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
72	3.2.7. Financiranje		
73	Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?	3	Načrtovanje in izvajanje ukrepov sta med seboj povezana, za ustrezno izvajanje nalog je treba načrtovati tudi finančna sredstva in vire.
74	Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?	3	V Načrtu zmanjševanja poplavne ogroženosti je upoštevana tudi vloga zasebnega sektorja pri izvedbi predvidenih ukrepov.
75	Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?	3	Finančna sredstva za ukrepe, ki se redno izvajajo, so vključena v pripravo državnega proračuna.
76	Ocena ravni za 3.2.7	3,00	
77	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
78	OCENA ZMOŽNOSTI NAČRTOVANJA UKREPOV ZA	2,65 (3)	

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
79	IZVAJANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
80	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
81	3.3.1 Strategija/politika/metodologija		
82	Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?	3	Načrtovanje in izvajanje ukrepov morata biti neločljivo povezana. Rezultati ocen tveganja za posamezne nesreče se v splošnem zaradi nedavnosti njihove izdelave verjetno še niso začeli množično uporabljati pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost. Enako velja tudi v obratni smeri.
83	Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?	3	Ministrstva imajo razvite metode za ugotavljanje škode, kar se tiče poplav, zanje velja tudi Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč. Podatki o škodi in posledicah se prek komisij za ocenjevanje škode in podatkov ministrstev zbirajo v aplikaciji URSZR AJDA. Končni podatki o škodi so uradni in jih sprejme Vlada RS.
84	Ocena ravni za 3.3.1	3,00	
85	3.3.2. Koordinacija		
86	Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	3	Odgovor na to vprašanje je načelno splošen in pozitiven ter se lahko navezuje na vsebino odgovorov na vprašanji 17 in 18.
87	Ocena ravni za 3.3.2	3,00	
88	3.3.3. Strokovno znanje		
89	Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na	3	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi Republike Slovenije in z resornimi predpisi.

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?		
90	Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?	3	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje.
91	Ocena ravni za 3.3.3	3,00	
92	3.3.4 Drugi deležniki		
93	Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?	3	Odgovor je podoben kot na vprašanje 37.
94	Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Čezmejno izvajanje ukrepov v pristojnosti MNVP poteka v okviru projektov programa INTERREG V-A Slovenija-Hrvaška (FRISCO), Slovenija-Italija (VISFRIM), Slovenija-Avstrija (GoMura).
95	Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?	3	Zadostna kakovost izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost se spodbuja s pregledom dokumentacije in oceno učinkovitosti ukrepov s pomočjo kart poplavne ogroženosti. Kar se tiče sistema VPNDN, je ocena, da je, da je sistem VPNDN ob vseh velikih poplavnih dogodkih po letu 1990 svoje naloge dobro opravil in tako naj bi bilo tudi v prihodnje
96	Ocena ravni za 3.3.4	3,00	
97	3.3.5 Postopki		
98	Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje,	3	Program ukrepov predvideva vzdrževanje in nadgradnjo postopkov napovedovanja in opozarjanja na poplave, ki v praksi delujejo in se redno

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?		preverjajo. Sodelovanje med ARSO in URSZR je glede obveščanja ustaljeno in utečeno.
99	Ocena ravni za 3.3.5	3,00	
100	3.3.6 Obveščanje in komuniciranje		
101	Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?	3	Pretok informacij in sodelovanje med subjekti lahko na splošno ocenimo kot zadovoljiv. Sodelovanje med ARSO in URSZR na področju zgodnjega obveščanja zaradi poplav je opisano že v odgovoru na vprašanje 41.
102	Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljani, osveščanje in krepitev zaupanja?	3	Pred izvedbo ukrepov je komuniciranje z državljani izvedeno v okviru procesa načrtovanja prek javnih posvetovanj, razgrnitev in obravnav, med izvedbo ukrepov v okviru ozaveščanja in informiranja o projektih, po izvedbi projektov pa z informiranjem o učinkovitosti izvedenih ukrepov glede na spremembo stopnje ogroženosti.
103	Ocena ravni za 3.3.6	3,00	
104	OCENA UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
105	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
106	3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT		
107	Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Relevantna infrastruktura in njeno stanje se opredeli pri pripravi strokovnih podlag za izvedbo ukrepov. Učinek relevantne infrastrukture se pri načrtovanju upošteva pri analizi nevarnosti in ranljivosti.
108	Ocena ravni 3.3.7	3,00	
109	3.3.8 Oprema in zaloge		

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
110	Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?	3	Vprašanje je vsebinsko delno povezano s prejšnjim vprašanjem. Na podlagi obstoječih evidenc se potrebe po dodatni opremi opredelijo v okviru priprave strokovnih podlag za izvajanje ukrepov.
111	Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?	3	Na sicer nejasno vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47, 48 in 49.
112	Ocena ravni za 3.3.8	3,00	
113	3.3.9 Strokovno tehnično znanje		
114	Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?	3	Strokovnjaki imajo v okviru svojih delovnih organizacij na voljo usposabljanja s področij dela. Izmenjava znanj in poklicni razvoj se spodbuja v okviru udeležbe na seminarjih, delavnicah, posvetih, konferencah.
115	Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?	3	Logistične naloge in postopke lahko načeloma izvajajo tudi druge službe v okviru služb določenega organa. Bolj pomembna je ustrezna povezava med temi strokovnjaki in službami, pristojnimi za logistične postopke v okviru določenega strokovnega organa.
116	Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za	2	Vprašanje opominja na to, na kako širok spekter področij lahko vpliva velika in kompleksna naravna nesreča in da je odprava posledic, sanacija in vnovično pripravlanje na nesrečo potrebna na širokem spektru področij. Na

NESREČA: poplave			
Zap. št.	Vprašanja in področja	Ocena ravni (n. r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?		vprašanje je delno odgovorjeno že v odgovorih na vprašanja 22, 37, 47 in 48.
117	Ocena ravni 3.3.9	2,67	
118	OCENA TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	2,89 (3)	
119	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
120	3.3.10 Financiranje		
121	Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?	3	Financiranje izvajanja ukrepov je načeloma zagotovljeno in načrtovano, predvsem ob večjih nesrečah pa se lahko s prerazporeditvijo finančnih sredstev oziroma rebalansom proračuna predvsem na državni ravni omogoča prožnejše dodeljevanje finančnih sredstev glede na potrebe in aktivnosti med/po večjih nesrečah.
122	Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?	4	Na to vprašanje je odgovor načeloma podan že v prejšnjem odgovoru.
123	Ocena ravni 3.3.10	3,50	
124	OCENA FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,50 (3)	
125	OCENA ZMOŽNOSTI IZVAJANJA UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST	3,13 (3)	
126	SKUPNA OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA NESREČO (POPLAVE)	3,03 (3)	

Naslednja preglednica predstavlja zmožnost obvladovanja tveganja za poplave glede na posamezne vsebinske sklope od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 7: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave po vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave
Okvir	4,00			
Koordinacija	3,67			
Strokovno znanje	3,50			
Drugi deležniki	4,00			
Obveščanje in komuniciranje	4,00			
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za poplave		3,83 (4)		
Metodologija	2,67			
Informacijska in komunikacijska tehnologija	3,50			
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za poplave		3,09 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne možnosti za Oceno tveganja za poplave		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju Ocene tveganja za poplave</i>			3,31(3)	
Koordinacija	3,50			
Strokovno znanje	2,25			
Metodologija	3,00			
Drugi deležniki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		2,95 (3)		
Oprema	2,00			
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		2,00 (2)		
Financiranje	3,00			
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za		3,00 (3)		

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave
preventivo in pripravljenost				
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			2,65 (3)	
Strategija/politika/metodologija	3,00			
Koordinacija	3,00			
Strokovno znanje	3,00			
Drugi deležniki	3,00			
Postopki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Infrastruktura, vključno z IT	3,00			
Oprema in zaloge	3,00			
Strokovno tehnično znanje	2,67			
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		2,89 (3)		
Financiranje	3,50			
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,50 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			3,13 (3)	
Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave				3,03 (3)

Iz teh ocen gre sklepati o razmeroma solidni pripravljenosti družbe na poplave.

5 Ugotovitve s pojasnili

To oceno zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave je pripravilo Ministrstvo za naravne vire in prostor. Gre za verzijo 2.0. Prvo oceno zmožnosti tveganja za poplave je leta 2018 pripravilo takratno Ministrstvo za okolje in prostor, katerega je v zadnji reorganizaciji ministerstev nadomestilo zgoraj omenjeno ministrstvo.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave ima za cilj ugotoviti sposobnost države za obvladovanje tveganja za poplave predvsem glede na vplive, ugotovljene v Oceni tveganja za poplave. Na verjetnost oziroma pogostost pojavljanja poplav namreč ni mogoče vplivati.

Poplave povzročajo smrtne žrtve, gospodarske izgube, družbene in okoljske škode. Škoda na območjih poplavljanja je praviloma razmeroma velika in vključuje poškodbe stanovanjskih objektov, gospodarske javne infrastrukture, trgovskih in industrijskih podjetij, pridelka na kmetijskih zemljiščih itd., pogosto so prekinjeni družbeni in gospodarski procesi. Naravno okolje lahko ob poplavah ogrozijo okolju škodljive snovi, ki se sprostijo ob poškodbi ali uničenju objektov, kjer se predelujejo ali hranijo.

Nevarnostni potencial poplavnih dogodkov se bo tudi v prihodnje verjetno povečeval, tako zaradi spreminjanja podnebnih razmer kot tudi neustreznega upravljanja porečij in spreminjanja pokrovnosti tal.

Poplava je kompleksen dogodek z veliko medsebojno povezanimi dejavniki, vendar pri tem izstopa povečan pretok v vodotokih. Povečan pretok v vodotoku nastane zaradi padavinskega dogodka na določenem porečju. Količina vode, ki doseže vodotok, je pogojena z več dejavniki kot so na primer; stanje vegetacije in z njo povezan proces evapotranspiracije, sposobnost infiltracije in zasičenost tal, višina oziroma prisotnost podtalnice, območja zadrževanja vode (npr. depresije), velikost porečja, naklon terena in pokrovnost tal.

Ko se nenasičeno območje zasiči z vodo, k večanju pretoka reke prispeva še podpovršinski tok. Podpovršinski tok je del padavin, ki ne ponikne do podtalnice, ampak teče v zgornjih podzemeljskih plasteh proti vodotoku. Določen del podpovršinskega odtoka doseže strugo takoj, preostali del pa za to potrebuje daljše časovno obdobje.

Zelo pomembna dejavnika pri pojavu poplav sta tudi taljenje snega in predhodna namočenost tal, predvsem pa značilni časovni in prostorski padavinski ter vegetacijski vzorci (zlasti jeseni in tudi pomladi). Ob poplavah se poleg intenzivnih erozijskih procesov v in ob strugah vodotokov običajno pojavljajo tudi zemeljski plazovi in redkeje tudi drobirski tokovi, zato je možnost nastanka tovrstnih verižnih nesreč razmeroma velika, njihove posledice pa so lahko znatne.

Ob sočasnem povečevanju škodnega potenciala zaradi povečevanja območij pozidave, večanja ranljivosti objektov (neobstoj protipoplavnih gradbenih standardov) in njihove izpostavljenosti (nezadostno opozarjanje, ozaveščenost in pripravljenost na dogodke) ter vnosa vrednih premičnin v objekte, lahko pričakujemo povečevanje obsega ogroženih območij in stopnje tveganja na njih, kar bo seveda treba upoštevati pri načrtovanju upravljanja voda.

Škodni izid na ogroženih območjih je odvisen od obdobjnega deleža časa, v katerem se prebivalci in ostali gradniki prostora dejansko nahajajo na območju, njihova kvantiteta, dovzetnost za poškodbe in tržna ali družbena vrednost. Trajanje nevarnosti je faktor, ki je pri nas manj pomemben kot npr. tam, kjer se poplavna voda zadrži več dni, trajanje škod oziroma čas, ki je potreben za obnovo pa precej bolj pomemben dejavnik, saj pomeni hitro obnovljiv gradnik prostora tudi manjšo velikost škodnega potenciala.

Za zmanjševanje poplavne ogroženosti oziroma stopnje tveganja za poplave, je potrebno z ukrepi (tako gradbenimi kot ne gradbenimi) nasloviti celoten cikel obvladovanja poplavne ogroženosti.

Posamezne ukrepe je potrebno izvajati v odvisnosti od problematike in specifičnih značilnosti porečij s poplavno ogroženimi območji, obstoječega stanja na terenu in zastavljenih ciljev v okviru zmanjševanja poplavne ogroženosti.

Vsi ti dejavniki in ukrepi določajo velikost škode ob potencialnem nevarnem dogodku.

Kombinacija omenjenih naravnih dejavnikov, opredeljuje različne tipe ali vrste poplav, ki povzročijo različne škode. Škoda v primeru poplav, ko se poplavna voda počasi dviga, je dosti manjša in psihološko manj obremenjujoča, kot hipne silovite poplave.

Na podlagi glavnih značilnosti poplav in glede na obseg delimo poplave na;

- hudourniške poplave; so kratkotrajne in silovite, povzročajo pa jih kratkotrajne a intenzivne padavine,
- nižinske poplave; se pojavljajo v srednjem in spodnjem toku vodotoka, ko njegova struga preide v ravninske predele,
- poplave na kraških poljih; zaradi dolgotrajnih padavin in taljenja snega se ojezeritve kraških polj povečajo v večjem obsegu kot je običajno, in poplavlajo naselja ob robu kraških polj,
- morske poplave; praviloma nastanejo kot posledica visoke plime, nizkega zračnega pritiska in juga (južni veter) oziroma kombinacij navedenih vplivov. Dodatna vpliva sta tudi lastno nihanje Jadranskega morja in višina valovanja ob obali.
- mestne poplave; so poplave, ki se dogajajo v mestih ali manjših strnjjenih naseljih in nastanejo zaradi nezmožnosti odvajanja zadostnih količin padavinskih voda preko sistemov za odvod meteornih voda,

- tehnične poplave; se pojavijo zaradi neustreznega delovanja ali porušitve objektov vodne infrastrukture.

Zelo pomembno je, da se od vsakega poplavnega dogodka kaj naučimo in na podlagi tega ustrezno ukrepamo. Zato je poplavne dogodke potrebno beležiti in hraniti. Za obdobje od leta 2007 do leta 2014 je pripravljen podroben popis poplavnih dogodkov na območju RS. Prikazane so tako poplave manjšega obsega kot poplave z izrazito škodo.

Poplavni dogodki v letu 1980, junija in avgusta leta 1987, novembra in decembra 1990, leta 1998, leta 2007, marca, avgusta in decembra leta 2009, leta 2010 in leta 2012 so zabeleženi in objavljeni na Atlasu voda.

Skoraj vsaka poplava povzroči nezaželen vpliv na ljudi. Le ta se v postopku izdelave ocene tveganja za poplave ovrednoti predvsem preko števila smrtnih žrtev, števila ranjenih ali bolnih, števila trajno preseljenih, števila ljudi, ki živijo in delajo na območjih, ki jih je prizadela nesreča.

Pri pripravi ocene tveganja za poplave so bili za vplive na gospodarstvo, okolje in kulturno dediščino, uporabljeni podatki o višini popisane škode iz preteklih poplavnih dogodkov.

Na podlagi tako zbranih podatkov smo se v oceni tveganja za poplave odločili za analizo dveh scenarijev tveganja.

Kot prvi scenarij tveganja (v nadaljevanju; S1) je izbran poplavni dogodek velike razsežnosti, kjer je poplavljen površina od 1/3 do 1/2 celotnega območja RS (prizadete so vse statistične regije). Privzete so predpostavke, da je intenziteta padavin velika in da so trajanja med enim in tremi dnevi. Izbranemu scenariju so primerljive poplave iz let 2007, 2009, 2010 in poplave v septembru leta 2014. Scenarij tveganja (S1) ima verjetnost nastopa poplavnega dogodka med 5 in 25 let.

Za drugi scenarij tveganja (v nadaljevanju; S2) je prevzeta predpostavka, da je poplavljen od 1/2 do celotno območje RS (prizadete so vse statistične regije). Označujemo jih kot katastrofalne poplave in so primerljive poplavam iz let 1933, 1990 in 2012. V scenariju je privzeta predpostavka, da intenzivne padavine trajajo več kot tri dni. Scenarij tveganja (S2) ima verjetnost nastopa poplavnega dogodka med 25 in 100 let.

Tretji scenarij tveganja (v nadaljevanju: S3) predstavljajo poplave avgusta 2023. Gre za scenarij z najhujšimi posledicami, vendar manjšo verjetnostjo. Glede na nedavnost dogodka so podatki manj zanesljivi.

V Sloveniji obstojita razvid MNVP in URSZR. Iz razvida MNVP, ki predstavlja skupen razvid MNVP in MOPE, je možno razbrati, da v Sloveniji obstoji 20 vrst/tipov protipoplavnih ukrepov, ki vključujejo tako ukrepe preventive in pripravljenosti, kot tudi gradbene ukrepe. Ti ukrepi vključujejo določevanje in upoštevanje poplavnih območij, identifikacijo, vzpostavitev in ohranitev razlivnih površin visokih voda, prilagoditev rabe zemljišč v porečjih, izvajanje hidrološkega in meteorološkega monitoringa, vzpostavitev in vodenje evidenc s področja poplavne ogroženosti, izobraževanje in ozaveščanje o poplavni ogroženosti, redno preverjanje učinkovitosti obstoječih (gradbenih) protipoplavnih ureditev, izvajanje rečnega nadzora, protipoplavno upravljanje vodnih objektov, zagotavljanje finančnih resursov za izvajanje

gospodarske javne službe urejanja voda, napovedovanje poplav, ocenjevanje škode in izvajanje sanacij po poplavah, dokumentiranje in analiza poplavnih dogodkov, sistemski, normativni, finančni in drugi ukrepi, načrtovanje in gradnjo gradbenih protipoplavnih ukrepov, izvajanje individualnih (samozaščitnih) protipoplavnih ukrepov in še redno vzdrževanje vodotokov, vodnih objektov ter vodnih in priobalnih zemljišč, pripravo načrtov zaščite in reševanja ob poplavah, opozarjanje v primeru poplav in interventno ukrepanje ob poplavah. Iz razvida URSZR pa je možno razbrati, da v Sloveniji obstoji še 10 podrobneje razdelanih ukrepov, od katerih je eden preventivni, ostalih devet pa je namenjenih pripravljenosti.

Preglednica 8: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za poplave	3,83 (4)		
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za poplave	3,09 (3)		
Finančne možnosti za Oceno tveganja za poplave	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju Ocene tveganja za poplave</i>		3,31 (3)	
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	2,95 (3)		
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	2,00 (2)		
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		2,65 (3)	
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	2,89 (3)		

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,50 (3)		
Zmožnost obvladovanja tveganja za poplave na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,13 (3)	
Skupna vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave			3,03 (3)
Razlaga vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih – tveganje za poplave se večinoma obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov poplave na večini področij		

Skupna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave (stopnja 3 od mogočih 4) in dobljena vrednost (3,06 od najvišje mogoče vrednosti 4,00) ne glede na določene ugotovitve in kot že omenjeno, kažeta na sorazmerno solidno pripravljenost države na poplave in prav tako tudi na možnost, da bi v prihodnjih letih z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost posledice bodočih velikih poplavnih dogodkov na večini področij lahko zmanjšali, dejanske posledice bodočih poplavnih dogodkov pa hitreje odpravili. Obenem pa izračunana vrednost nakazuje tudi, da imamo še določene rezerve pri izboljšanju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na področju poplav, kar bi vsekakor moral biti cilj za prihodnje obdobje.

6 Razlaga pojmov, kratic in krajšav

Navedene so najbolj pogoste krajšave oziroma kratice, uporabljene v tej oceni.

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
BDP	bruto domači proizvod
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
GJI	Gospodarska javna infrastruktura
GJS	Gospodarska javna služba
ICPDR	Mednarodna komisija za varstvo reke Donave
ISRBC	Mednarodna komisija za savski bazen (Savska komisija)
IZVRS	Inštitut za vode RS
IPA	Instrument predpristopne pomoči
MF	Ministrstvo za finance

MGTS	Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
MVZI	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NZPO	Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti
NPVO	Nacionalni program za varstvo okolja
OPVP	območja pomembnega vpliva poplav
n. r.	vsebina vprašanja je glede na nesrečo nerelevantna
RS	Republika Slovenija
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
VPNDN	varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
ZARE	Radijski sistem in sistem osebne klica v sistemu VPNDN
ZiR	zaščita in reševanje
ZRP	zaščita, reševanje in pomoč
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

7 Viri

1. Ocena tveganja za poplave, verzija 3.0, 2023. Ministrstvo za naravne vire in prostor, 2023.
2. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za poplave, verzija 1.0, 2018. Ministrstvo za okolje in prostor, 2016.
3. Predhodna ocena poplavne ogroženosti Republike Slovenije, junij 2019
4. Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2017-2021 (NZPO SI II), 2017
5. Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2022-2027 (NZPO SI III), 2023

8 Priloge

Priloga 1. Razvid 1(za področje voda - poplave (MNVP)).

Priloga 2. Razvid 2 (za področje voda - poplave (URSZR)).

